

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozestvo 120 Din
Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izdaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Nova mladina prihaja

Leta gredo. Vsako leto smo dalj od dobe, v kateri smo nekdaj živeli in ki nam je dala političen in svetovnonazorski pečat. Vsako leto prinese na plan na tisoče mladih ljudi, ki nekdaj slovenskih strank niti ne poznajo ne, ki nikdar niso bili v njih, ki niso prisostvovali njihovim zborovanjem in niso videli njihovega delovanja. Vsako leto odide k vojakom na tisoče slovenskih fantov, ki nikdar niso bili »Orle« in ki to organizacijo poznajo kvečjemu iz pripovedovanja starejših ali pa še to ne, vsako leto dobivajo volilno pravico mladi fantje in moške, ki niso prejeli politične in svetovnonazorne izobrazbe v tistih organizacijah in strankah kakor mi in ki so padli v popolnoma drugačne razmere kakor mi.

Popolnoma naravno je torej, da se mlajši rod ne opredeljuje več po klerikalizmu in liberalizmu — ako smemo ponoviti dosedaj najgloblje razdelitev Slovencev — ampak je začel hoditi zelo svojo pot, ki sicer na nobeni strani ni nasprotje dosedanjih poti, ker jabolko ne pade daleč od drevesa, pa vendar kaže nekaj samosvojega, boljšega in slabšega. Boj, ki je med liberalizmom in klerikalizmom že utrjen ponehaval, se je poostil v novi obliki, ki je prej ali slej morala priti.

Tudi najbolj površen opazovalec našega življenja je moral opaziti, da je liberalizmu takoj v prvih povojnih letih začelo primanjkovati mladine in da mu jo je v zadnjih letih popolnoma zmanjkalo. Za vse drugo se je ogrevala doraščajoča mladina, samo za fraze liberalizma in nadute »hura« nacionaliste ne. Tako je z naših tal liberalizem že skoraj popolnoma izginil in kar bo na njegovih tleh, v njegovih podjetjih in časopisju zrastle in v bodočnosti zopervale slovenski katoliški smeri, bo čisto nekaj drugega, kakor pa je bil liberalizem. Prav takile ljudski plebisciti, kakor so sedanje občinske volitve, so lepa prilika, da se pokaže, kam drvi ta mladina, o kateri so priletni liberalci pričakovali, da bo njihova. Pri vseh marksističnih in komunističnih akcijah, ki so v našem javnem življenju postale že kar vsakdanje in so že zdavnaj izgubile značaj senzacionalnosti, sodeluje mladina, ki jih tudi vodi brez ozira na zgražanje starejšega rodu. Kje pa so akcije liberalizma, kje je njegova mladina, ki bi jih vodila? Vse, kar je iz liberalizma vzraslo, je svojega že upehanega duhovnega očeta prehitelo in sedaj drvi brezobzirno nekam naprej, kamorkoli, da je le naprej. Le majhna peščica je še, ki se ne bi rada izneverila svojemu častitljivemu instruktorju in ki zbežana premišljuje, kam naj prav za prav krene. Imenuje se »nacionalistična mladina« in skriva svojo zadržko za bobnečimi besedami, pa njene vrste kljub temu čim dalje bolj kopne. Pridejo pa prilike, ko se prav zaradi svoje malodušnosti in neusmerjenosti ne more ustavljati razdirajočemu valu, ki jo meni nič tebi nič potegne za seboj. »Nacionalistična mladina«, ki hoče biti potomec liberalizma, se je v nekaj redkih izvodi ohranila le še po mestih. Po deželi pa tega že zdavnaj ni več. V nočnih pobudah, v razgrajanju in surovem zmerjanju, v zaničevanju cerkvenih in verskih ustanov, v podiranju evharističnih križev se udeležuje samo mladina, v kateri po starem liberalizmu še sledu ni več. Ko podeželski liberalci gledajo to surovo divjanje, se zaskrbijo vprašujoče, češ: »Kam smo prišli? Tako hudo pa mi le nismo mislili.«

Na drugi strani pa rast mladina, o kateri človek prav za prav ne ve, kje je dobila toliko pravega ognja in smisla za našo narodno skupnost in vse njene vrednote. V organizacijah katoliškega naroda ni rastle, v katoliških političnih stranki se ni izobraževala in urila, šola je ni učila ljubiti domačo zemljo, pa je vendar značajna, vzgojena in borbena. Od nikoder drugod ni mogel ta močni duh priti vanjo, kakor iz naroda samega, ki ga ni mogoče niti zapleniti, niti zapečatiti, niti razpustiti. Ko je v preteklih letih videla, kako so nekateri zaničevali, mučili in s satansko zlobo preganjali naš narod, se je vzdignil v njej odpor, da se je zakrknila sama vase in burno dobo prenašala z grenkosti in gnevom v srcu. Ni imela prilike, da bi se vzgajala in urila v organizacijah in strankah, ki so bile znane pod imenom »klerikalne«, imela pa je do bridkosti dovolj prilike, da se je brez teh ovinkov vživela v svoj preganjanj narod in ga vzljubila. Zato je ta mladina prinesla v sedanjo in bodočo javno borbo samo veliko ljubezen in požrtvovalnost do katoliškega svetovnega nazora in slovenstva, vse drugo ji je bolj lep spomin na njene duhovne prednike, ki so v svoji dobi delali, kakor je bilo takrat primerno in potrebno. In ko je prva vihra minula, je z glasno besedo planila na plan in se spustila v borbo, ne z liberalizmom in z njegovimi zadnjimi slabotnimi ostanke, ampak s tisto mladino drugega tabora, v kateri je takoj zaslutila edino nevarnega sovražnika slovenskega naroda. Ker pa katoliški svetovni nazor in slovenstvo ni nekaj, kar bi moral človek držati v tajnosti in shraniti samo za sebe, ampak je obličje naše zemlje in naroda, ki mora dobiti priznanje in veljavo tudi na zunaj, zato se je ta mlajši rod z vsem ognjem vrgel tudi v sedanje občinske volitve; saj je videl, da je tudi marksistična mladina silno delovna in da bi volitve izpadle napak, ako ne poseže v boj. Večji del teže vsega boja ta naše politične organizacije nosi ta mladina, ki odbija napade in divjanje razgrajavev in narovežev, ki svoje smeri niso povzeli po narodu, ampak po komunističnih letakih in ščuvanju komunističnih agitatorjev. Kar čuditi se moramo, odkod je ta mladi rod vzel toliko vnema za iskreno, nepoparjeno slovenstvo in za javne pravice našega naroda, in toliko neodlenjivost, da tudi ene občine ne mara dati v napačne roke. V šoli se je s slovenstvom in njegovo preteklostjo bolj slabo seznanil, pa ga vendar pozna in vendar do dna duše čuti, da ni bil slovenski ne liberalizem katerih zadnje zastopnike ima še priliko videti, in da tudi marksizem ni slovenski, katerega zastopniki so njeni sobojevniki.

Italija in Nemčija pripravljata

Napad na pakt Paris-Moskva

Italija naj pritiska na Pariz - Nemčija prizna italijanski imperij Italijansko - nemški dogovor glede Španije

Rim, 22. okt. b. Rimska časopisje razpravlja na celih straneh o obisku zunanjega ministra grofa Ciana v Berlinu, kar dokazuje, da je dobilo od zunanjega ministrstva natančna navodila, v kakšni smeri naj navija. Vsi listi pa z največjim poudarkom pišejo o tem, da velja razgovor grofa Ciana z nemškimi državniki predvsem stališču, ki ga bosta odslej Italija in Nemčija skupno zavzeli do sovjetske Rusije. Italijanski listi poudarjajo, da nikakor ne gre samo za ideološko skupnost v nazarjanjih obeh držav, marveč tudi za praktično politiko, ki jo želita obe uveljaviti. Z drugimi besedami pripravljajo sedaj v Berlinu napad na francosko-ruski pakt, ki ga hočejo praktično izvesti na sledeči način:

1. Nemčija bi najprej slovesno izjavila, da je pripravljena sodelovati z ostalo Evropo, to se pravi pristati na lokarno konferenco, dati jamstva za neokrnjenost francosko-nemške meje in se tudi vrniti v Zvezo narodov, če bi tudi Francija izrazila svojo pripravljenost, da svoj vojaški pakt s sovjetsko Rusijo vsaj nekoliko zrahlja. Nemčija bi to izjavo oprla na nedavni proglas belgijskega kralja, da se Belgija vrača nazaj v svojo sto let staro politiko popolne nevtralnosti.

2. Italija bi nemško izjavo takoj diplomatično podprla in francoski vladi brez ovinkov izrazila, da bi italijanska vlada nikakor ne mogla brezbrizno gledati, če bi začela Francija svojo armado postavljati v fronto, da pomaga sovjetski Rusiji. Italija bi tega ne smela vsled boljševiske nevarnosti, ki jo je treba vedno imeti pred očmi. Torej ne samo, da bi Italija ne mogla Francije podpirati, marveč bi niti ne mogla mirno gledati, kako francoske čete prihajajo na pomoč sovjetski Rusiji.

3. Na ta način bi morala Francija svoje čete, ki bi jih sicer lahko vrgla na nemško mejo, porazdeliti tudi vzdolž italijanske meje. Sicer pa smatratjo takoj, da bi bil celo Blum s takšno taktiko zadovoljen, ker bi imel nasproti prenasilnim ruskim diplomatom v rokah dokaz, da ne more skozi drn in strn za njimi, marveč mora pred sovjetskimi interesi braniti najprej francoske.

4. V zahvalo za takšno dragoceno pomoč Italije v borbi proti francosko-ruski vojaškemu paktu bi pa Nemčija brez odlašanja priznala zasedbo Abesinije in obstoj italijanskega imperija.

Dogovor glede Španije:

V pričakovanju kakšnega nepremišljenega koraka Rusije

Zelo zanimivo je, da tudi bolj rezervirani komentariji, ki jih italijanski listi objavljajo iz Berlina, poudarjajo skoraj isto. V Berlinu da hočejo Italijo pridobiti za svojo križarsko vojno proti sovjetski Rusiji. V Berlinu sicer ne omenjajo francosko-sovjetskega pakta, marveč poudarjajo potrebo protiboljševiške fronte v zvezi z dogodki v Španiji. Radi bi dosegli nekaj kompromisa na ta način, da bi Italija in Nemčija takoj priznali vlado generala Franca v trenutku, ko bi ta zavzel Madrid. Nemčija pa bi priznala italijanski imperij. Nemška vlada pričakuje namreč, da bi s priznanjem generala Franca sovjetska Rusija napravila kakšen nepremišljen korak ter začela javno podpirati katolonsko vlado, kar bi povzročilo novo mednarodnopolitično trenje, v katerem bi Italija na zgoraj označen način pritiskala na Francijo, naj se nikar ne spušta v kakšne pustolovščine ob strani sovjetske Rusije.

O avstrijskem vprašanju, trdijo rimski listi, se v Berlinu ne bodo razgovarjali, ker bo v ta namen obiskal Berlin še avstrijski državni tajnik Schmidt, ki bo potem šel v Italijo in tam referiral, tako, da si bodo o vsem na jasnem, ko se države rimskega bloka sestanejo na konferenci na Dunaju koncem novembra ali v začetku decembra.

Italijanski tisk napada Anglijo, ki brani male države Sredozemlja

Rim, 22. oktobra. b. Obisk italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Berlinu in njegovi razgovori z nemškimi zunanjim ministrom von Neurathom ne bodo rodili nikakršnih senzacij, kakor se je to v nekaterih mednarodnih političnih krogih predvidevalo. Uradni list fašistične vlade »Giornale d'Italia«, dalje »Tribuna«, kakor tudi fašistični organ »Popolo d'Italia«, trdijo, da so bili sinočnji razgovori med grofom Ciano in med Neurathom javna manifestacija italijansko-nemškega sodelovanja. V političnih krogih povdarjajo, da pričetek skupnega italijansko-nemškega sodelovanja za rešitev raznih mednarodnih vprašanj nima namena ustvarjati bloke, temveč mora to sodelovanje služiti le koristnemu delu za mir in obnovo Evrope.

Zelo neugoden vtis pa je napravil v Italiji govor nemškega zunanjega ministra von Neuratha radi tega, ker je izrekel zdravico italijanskemu kralju, predsedniku vlade Mussoliniju in italijanskemu narodu, ne da bi le z besedico omenil, da je italijanski kralj tudi abesinski cesar. V uradnih italijanskih krogih povdarjajo, da sporazum med Berlinom in Rimom ne more nikogar skrbeti, ker tukaj ne gre za prav nobene politične intrige. Opozarjajoč na realne koristi, ki jih imata lahko Nemčija in Italija od tega svojega sodelovanja, povdarja »Giornale d'Italia«, da mora v avstrijskem vprašanju med obema državama priti do izraza predvsem znanost in razum. Nobene intrige, nobeno rovarjenje drugih držav ne more danes razrušiti zblizanja med Nemčijo in Italijo. To ne smejo pozabiti niti oni, ki tendenciozno tolmačijo avstrijsko-nemški sporazum od 11. julija letos, ker je ta sporazum zaključen v istem duhu, kakor rimski protokol, ki ga je podpisala Italija z Avstrijo in Madjarsko.

Italija tudi noče podrediti svojemu vplivu države bližnjega vzhoda in vzhodnega dela Sredozemskega morja, za katere varnost je Velika Britanija neposredno interesirana in za katerega bi, kakor

zatrjuje »Times«, bila Velika Britanija pripravljena žrtvovati tudi vojno, če bi bila napadena, ker smatra, da bi s tem ne branila samo svojih interesov, temveč predvsem svojo varnost. Giornale d'Italia postavlja Timesu sledeča vprašanja:

1. Kako so ogrožene britanske postojanke v Sredozemskem morju?

2. Iz katerega vzroka ustvarja Britanija neko nevarnost, ki jo nihče ne more dokazati, ker te nevarnosti sploh ni in ko se tudi lahko dokaže, da oni, ki jih Velika Britanija obtožuje, nimajo tistih političnih in vojaških teženj, kot jih imajo oni, ki obtožujejo druge.

3. Zakaj se načenjajo ta vprašanja, ki ne bi smela obstajati in zakaj se vse to spravlja v zvezo s potovanjem grofa Ciana v Berlin, ker nihče ne želi ustvarjati nesporazumov v Evropi?

Francosko stališče:

„Ruski pakt nas v Španiji ne veže“

Pariz, 22. oktobra. AA. Havas: Skupščinskemu odboru za zunanje zadeve je podal zunanji minister Delbos izjavo vlade glede Španije in Belgije. Uradno poročilo o seji odbora pravi:

Odbor v Londonu je preprečil komplikacije na ta način, da je preprečil tekmovanje med državami, ki so hotele intervenirati v španski državljanski vojni. Na prihodnjih sejah odbora se bo poskušalo priti do praktičnih zaključkov. Na razna vprašanja je Delbos izjavil, da bo Francija v celoti ohranila marokanski statut. Zaradi politike francoske vlade so se mogli vrniti v domovino vsi tisti državljani iz Španije, ki so to želeli. Francija ne bo spremenila svojega stališča glede Španije in tudi ne bo spremenila svojega stališča v drugih vprašanjih mednarodne politike. Glede tega, če bi pakt med Rusijo in Francijo stopil v veljavo, če bi Rusija intervenirala v španski državljanski vojni, je Delbos odgovoril, da velja pakt med obema državama samo za tisti slučaj, če bi katera teh držav bila napadena na svojem lastnem ozemlju. Obe državi sta si za presojo takega slučaja prihranili popolno neodvisnost.

Krofta o politiki ČSR

„Mi ne moremo slediti Belgiji...“

Praga, 22. oktobra. AA. ČTK poroča: Zunanji minister Kamil Krofta je podal v odborih za zunanje zadeve v poslanski zbornici in senatu ekspozice, v katerem se je dotaknil vseh važnih vprašanj zunanje politike, ki zanimajo Českoslovaško.

V prvem delu svojega ekspoziceja je g. Krofta poudaril, da pri presoji sedanjega težkega mednarodnega položaja ne smejo nikogar zapeljati simpatije ali antipatije do raznih političnih režimov.

Minister je nato omenil, da so ministri Eden, Delbos in Litvinov poudarili potrebo regionalnih paktov, ki jih Mala antanta že od nekdaj smatra za enega izmed najučinkovitejših načinov za utrjevanje miru. Opozoril je tudi na izjavo g. Edena o čl. 19 pakta in zavrnil misel, da bi si Zveza narodov na temelju čl. 19 mogla lastiti pravico do kršitve teritorialne nedotakljivosti držav Male zveze. Neumnino bi bilo misliti, da bi se na ta način moglo ustreči narodom, razen tega bi pa tak način zanesel med narode negotovost, to bi pa pač ne služilo miru.

Konferenca, ki jo pripravljajo zahodne veleposlane, zanima Českoslovaško le v toliko, ker obsega lokarnoški pakt tudi arbitražni dogovor med Českoslovaško in Nemčijo, ki je še zmerom v veljavi,

zanima jo pa tudi zato, ker ima novi Locarno v načrtu potrditev miru v Srednji Vzhodni Evropi. Pogajanja, nanašajoča se na novi Locarno, so dobila nov pomen po nedavni izjavi belgijskega kralja. G. Krofta je nato primerjal položaj Belgije in Českoslovaške in izjavil, da Českoslovaška ne more slediti belgijskemu zgledu že zato ne, ker je njen zemljepisni položaj čisto drugačen in ker je sploh položaj Českoslovaške v Srednji Evropi dočela drugačnega značaja.

Nato je g. Krofta navajal, da je zadnja konferenca Male zveze, prav tako kakor prejšnje, dokazala popolno enotnost in da so na zadnji konferenci v Bratislavi države Male zveze sklenile, kar najučinkoviteje združiti svoje sile in vnovič izreči svojo pripravljenost za obrambo svoje varnosti, kadar bi jo kdo ogrozil. Tudi v gospodarskem pogledu se je naše razmerje okrepilo.

Govorec o julijskem avstro-nemškem dogovoru je g. Krofta poudaril, da je ta dogovor sklenjen pod vplivom Nemčije in Italije in da utegne vsaj za nekaj časa pomiriti srednjo Evropo, zato bi bilo krivo, gledati v tem dogovoru jedro novega krepkega bloka držav, ki bi bil sovražna Českoslovaški. Nasprotno, izreči smemo upanje, da bo nemško-italijansko zblizanje moglo olajšati ustanovitve gospodarske organizacije srednje Evrope.

G. Krofta je potem govoril o razmerju Českoslovaške do njenih sosed. Omenjajoč odnose z Nemčijo, je zunanji minister dejal, da neka propaganda »meče senco na razmerje med Českoslovaško in Nemčijo«, razmerje, ki bi sicer moglo biti ne samo popolnoma korektno, temveč tudi dobro sosestveno, kakor se drugače izraža v pozitivnih uspehih raznih gospodarskih razgovorov. Razmerje do Avstrije je prijateljsko, razmerje do Madžarske ni zadnje čase doživelo nobenih motenj, razmerje do Poljske se je popravilo. Prav tako se tudi razmerje med Italijo in Českoslovaško in med Italijo in drugimi državami Male zveze razvija na zadovoljiv način. Glede dogodkov na Spanskem je Českoslovaška ostala popolnoma nevtralna. Turčija, Grčija, Bolgarija in Baltijske države sodelujejo z državami Male zveze pri urejanju vseh vprašanj, ki so na dnevnem redu v Društvu narodov.

Dunajska konferenca 8. dec.

Budimpešta, 22. oktobra. c. Madjarski zunanji minister Kanya je izjavil, da se bo konferenca držav rimskega protokola vršila na Dunaju od 8.—15. decembra.

Potemkin na mesto Litvinova

Pariz, 22. oktobra. b. »Matin« poroča iz Londona, da so tamkaj dobili zanesljive informacije iz Moskve, po katerih bo sedanjega komisarja za zunanje zadeve Litvinova zamenjal v kratkem sovjetski poslanik v Parizu Potemkin.

Dr. Stojadinović obišče Ankaro

Carigrad, 22. oktobra. c. Jugoslovanski predsednik vlade in zunanji minister Dr. Stojadinović pride v turek v Carigrad. Iz Carigrada bo potoval dalje v Ankaro, kjer bo podpisal trgovinsko pogodbo med Turčijo in Jugoslavijo.

Belgrad, 22. okt. m. Dne 27. t. m. potuje v Ankaro ministrski predsednik dr. Stojadinović, da uradno obišče Turčijo. Dr. Stojadinović bo 29. t. m. prisostvoval svečanostim, ki bodo v Ankari ob priliki turškega narodnega praznika.

Nobenega dvoma ni več, da bo naša bodočnost taka, kakršno bosta skovala ta dva mlada tabora: marksistični, ki je po številu šibkejši, v nastopu pa surov in divji, kateremu je katolicizem trn v peti, slovenstvo pa zgolj v rjovenju in ki ima kal smrti prav zaradi tega v sebi, ker zbira vse propalce in veterinjake, in ki ima v liberalizmu samo medel začetek; nasproti njemu stoji velik in navdrušen tabor naše mladine, ki je iz nekdajšnjih krščanskih organizacij in strank povzela samo duha, ker za obliko komaj ve, duha pa je narod sam prenesel v mlajši rod, ker mu je bil domač. Ta tabor se je krepko postavil ob stran naših mož, ki bodo v nedeljo vzele v roke naše občine. Vemo, da bo krepko odbil vse napade in da bo v

občinskih odborih, v katerih je tudi močno zastopana, razvil svojo delavnost in mlado iznajdljivost, in tako pomagal uresničiti želje in pravico slovenskega naroda. Ti fantje in mladi možje bodo dajali poguma tudi starejšemu rodu, da v nedeljo nihče ne bo ostal doma in da nihče ne bo dal glasu za častihlepnice in veterinjake, ki bi svojo neznačajnost radi kronali še z župansko častjo. Vemo, da bo tako, zato z veseljem pričakujemo nedelje, tisti, ki pomnimo borbo med liberalizmom in klerikalizmom, in tisti, ki gledamo vse to že za seboj in ki nas je zalotila borba med marksizmom in slovenstvom. Liberalizem ni zmagal, tudi marksizem ne bo, zato nam je porok naša mladina.

Atentat na kralja Zogu

**Z motornega čolna so ga hoteli s strojnico ubiti
Policija je atentat v zadnjem hipu preprečila**

Rim, 22. okt. b. Italijanski listi poročajo iz Drača v Albaniji, da je bil v ponedeljek komaj preprečen atentat na albanskega kralja Zogu. Skupina zarotnikov, med katerimi se baje nahajajo zelo visoko stoječe osebnosti albanske države uprave, je imela v načrtu, da kralja Zogu ubije s strojnico in sicer s posebnega motornega čolna, ki bi se imel pripeljati mimo ravno v trenutku, ko bi se bil šel kralj Zogu iz svoje palače v Draču kopat v kraljevsko kopališče. Policija je bila na pripravljeni atentat opozorjena nekaj ur pred usodnim trenutkom. Baje je atentatorje izdala neka deklica, ki je policijo opozorila tudi na dotični motorni čoln, ki je takrat še mirno ležal v pristani. Na podlagi te ovadbe je večje število policije zasedlo pristanišče in je dotični motorni

čoln v trenutku, ko je hotel odpeljati na visoko morje pravočasno preprečil, da ni mogel zapustiti pristanišča. Vse osebe, ki se je v motornem čolnu nahajalo, je bilo aretirano in odvedeno v državne ječe. Pri njih so odkrili tudi malo strojnico, ki je bila določena za umor kralja Zogu, ter večje število avtomatskih pištol, ki naj bi služile istemu namenu. Ves ponedeljek in torek je policija napravila obširne hišne preiskave po Draču in v Tirani in je aretirala mnogo visoko stoječih osebnosti. Preiskave so se raztegnile tudi v notranjost dežele v nekatere plemiške družine, ki so na sumu, da kralju Zogu niso naklonjene in da mu strežejo po življenju. V Draču in v Tiranu vlada vsled tega povsod veliko razburjenje.

Topovi grme okrog Madrida

**Beli so že v madridskih predmestjih
Rusija odkrito podpira rdeče**

Burgos, 22. oktobra. c. Ofenziva na Madrid se razvija tako, kakor je to bilo predvideno. Na fronti pri Guadalaraji so bele čete zavzele Maquelo in Peregrino. Nacionalistična letala so bombardirala letališče Getafe v Madridu. Tri vladna bombna letala so bila razbita.

Nacionalisti tudi prodirajo proti Escorialu. V Madridu je dala vlada ustreliti 11 oseb, ki niso hoteli pomagati pri uhajevanju mesta.

Naval Carnero, 22. okt. AA. Havas: Nacionalistične predhodnice so vkorakale v Naval Carnero ob 16 popoldne in to z jugozapada. V teku dneva so nacionalisti na tem odseku napredovali za 12 km. Nacionalistične čete so sedaj samo še 25 km proč od Madrida. Ta del fronte predstavlja glavno obrambno točko pred Madridom. Tukaj so bile najboljše čete madridske vlade. S tem je zavzet položaj, ki je za napad na Madrid odločilnega pomena.

Ko so nacionalisti zavzeli Naval Carnero, so vseskali novo vrzel na skrajni obrambni črti okoli Madrida. Vladne čete se zdaj umikajo na črto, ki se razteza od obronkov Menara čez Villo Vidizo, do Odon Alcala, kjer so zdaj v teku srčiti boji.

Zadnji napor v Madridu

Madrid, 22. okt. Po semkaj došlih vesteh so se zapadno in vzhodno od mesta Illescas (15.000 prebivalcev) vzdignile tri dni odigravali srčiti boji z menajočo srečo, dokler ni imenovano mesto vendarle ostalo v rokah marokanskih čet.

V Madridu se nabirajo velike gube pred nabornimi pisarnami, ki so se odzvale zadnjemu nujnemu pozivu rdeče vlade na boj proti beli armadi. Mnogi miličniki, med njimi tudi jako veliko žena in žensk, ki so zapustile svoje delo po pisarnah, šivalnah in lovarnah, odločile žensko obleko in oblekle težko uniformo miličnikov, so s tem zaposlene, da kopijejo strle in jarko v mestu in v mestni okolici. Člani raznih strokovnih organizacij, umski in ročni delavci dobivajo orožje in se urijo v streljanju. Po nekaj dneh jih že pošiljajo na fronto. Vlada je zagrozila s smrtno kaznijo slehernemu, ki bi se odtegal vojaški dolžnosti. Zdravnikom je bilo prepovedano izdajati zdravniška potrdila, ki bi služila za oprostitve od vojaške službe. Zdravnik, ki se ne bi držal navodil, bo izgubil pravico izvrševati zdravniško prakso.

Vlada se že seli iz Madrida

Madrid, 22. okt. b. Grmenje topov je vedno bližje španski prestolici. Prebivalstvo je postalo zelo vznemirjeno, ker pričakuje, da se bodo po zavzetju te tako važne trdnjave prenesli boji v najkrajšem času pred samo prestolico ter zahtevali mnogo žrtve. Razburjenje je tem večje, ker vlada sama potrjuje padec Naval Carnera. Le vojni krogi tolajajo še prebivalstvo in vojske, da še ni padlo zadnje oporišče vladnih čet in da se za Naval Carnerom nahaja še ena nova močna obrambna črta, na kateri bodo miličniki z malo postrvovalnosti lahko zadržali bele čete tako dolgo, dokler ne pride pomoč, ki bo sposobna, da razbije uporniško bojno črto in jo vrže nazaj.

Vlada priznava, da miličniki zelo trpijo, ker nimajo tople obleke in da je pravzaprav »mrz glavni krivec za njih poraz«. V vladnih krogih pa se opaža tudi vedno večja zmeda in vse je pripravljen za beg vlade v Barcelono. Važni vladni dokumenti iz državnih arhivov, denar in načrti generalnega štaba so odpremljeni proti morju. Ministrstva selijo svoje pisarne. Zveza z morjem še ni prekinjena, kajti vsi progo čuvajo močni oddelki katalonskih čet, ki jim doslej bele čete niso bile kos. Tako bo vlada vedno lahko po potrebi nastopila svojo žalostno pot proti morju in pusila na cedilo branilce v Madridu.

Zadnje dni je prispelo v Madrid mnogo vojnega materijala iz Rusije ter so se lahko oborožili vsi miličniki, ki so v ozadju čakali brez orožja in municije ter vsled tega tudi niso mogli na fronto.

Vladni krogi tudi ne tajijo, da je prišlo zelo mnogo novega orožja iz sovjetske Rusije. Potrjujejo se vesti, da je bilo v teku včerajšnjega dne izkrcanih z ruske ladje mnogo topov in tankov.

Na potu med Madridom in Valencijo se po navodilih izomskih strokovnjakov nujno gradijo poljske utrdbe, ki naj bi imele cilj, da zadržijo daljino napredovanje belih čet proti morju. Utrdbe se soljano gradijo in so v bližini katalonske meje. Bojne črte se gradijo na izredno ugodnih točkah, raz katerih bo mogoče z majhnimi posadkami zadržati močnega nasprotnika.

Čiščenje okrog Ovieda

United Press poroča: Bela letala so včeraj podvzela čiščenje v okolici Ovieda in v bližnjih gorah, v katerih so razkropljene čete asturskih rudarjev. Iz letališča pri Oviedu in Burgosu se je v ranem jutru dvignilo več oddelkov težkih bombnih letal in 6 lahkih lovskih letal in so več ur bombardirali skrivališča rudarjev. Pregnali so delavce iz njihovih položajev, ki so jih v hitrih zasledili po svojem strohofnem porazu pri Oviedu. Rdeče čete se umikajo proti obalnemu mestu Gijonu, zasledovane od letalcev in tujskih legijonarjev. Po vesteh iz nacionalističnih krogov so rudarji izgubili pri tej čistilni akciji nad 200 mrtvih in mnogo ranjenih. Okrog polne je na glavni kolodvor mesta Ovieda prispel dolg tovorni vlak, naložen z živili. Vlak so spremljale močne čete Marokancev. Mnogo ton živil je bilo razdeljenih

na Trgu Sv. Frančiška stradajočemu prebivalstvu, ki se je po 90 dneh obleganja prvič moglo zopet nasiti.

Tožbe rdečega generala

Madrid, 22. okt. b. General Acencio, eden od šefov obrambe Madrida je izjavil predstavnikom tiska, da je prišel Madrid v sedanjem neprijetni položaj samo vsled nedisciplin v vrstah miličnikov. General se je pritoževal, da noben miličniški bataljon ni poslušal naredb višjih vojni oblast, temveč je vsak delal na svojo roko po povelju bataljonskega vojnega sveta. Nekateri bataljoni so napadali ledaj, ko to ni bilo potrebno, ker je bil sovražnik premočan, vsled česar so izkpravili v bojih. Drugi so se zopet umaknili takrat, ko bi bilo treba za vsako ceno držati fronto in bi se lahko belim četam prizadejale velike izgube. General Acencio je izjavil, da bo vrhovno vojaško poveljstvo sedaj uvedlo železno disciplino v vrste miličnikov, ki so glavni krivci, da je obramba Madrida prišla v tako slab položaj.

Delna kriza vlade v Soliji

Sofija, 22. oktobra. AA. Danes ob 13 sta prometni minister Kožuharov in prosvetni minister Dimitrij Misajkov podala predsedniku vlade Georgiju Kjoisevanovu pismeno ostavko. Pred to ostavko je bil pri kralju Borisu v avdienci bivši ministrski predsednik Aleksander Cankov. Avdijenca je trajala od 10 do 12. Pravijo, da je kralj Boris insistiral pri Cankovu, da njegova pristava Teodor Kožuharov in Dimitrij Mihajkov ne odstopita, da ne bi prišlo do krize vlade. Toda njegovo prizadevanje je ostalo brez uspeha.

Odstopivša ministra utemeljujejo ostavko s tem, da je vlada obljubila, da bo izdelala še ta mesec volilni zakon. Ker pa tega ne more storiti, sta kot zastopnika nacionalnega in socialnega gibanja v vladi g. Kjoisevanova sklenila odstopiti, da ne bi njuno gibanje še dalje nosilo odgovornost za takšno upravo države.

Ob 15 je predsednik vlade Kjoisevanov predložil kralju Borisu odstop obeh ministrov. Kralj je ostavko vzel na znanje. G. Kjoisevanov je ostal pri kralju Borisu do 17. ure.

Ob 17.30 je predsednik vlade g. Kjoisevanov sprejel v zunanjem ministrstvu profesorja Georgija Genova, enega izmed prvakov bivše radikalne stranke, nato pa več članov svoje vlade.

Misljijo, da odstop ministrov Kožuharova in Mihajkova ne bo imel za posledico odstopa vse vlade, temveč bosta njuni mesti zasedeni z drugima osebnostima. Kot kandidata za prometnega ministra imenujejo železniškega ravnatelja polkovnika Koleeva, za prosvetnega ministra pa prof. Georgija Genova, bivšega ministra Hristova Stavova in prof. Petka Stojanova. Misljijo, da bosta izpraznjeni ministrski mesti zasedeni že jutri popoldne.

Pohod rehsistov na Bruselj

Bruxelles, 22. oktobra. c. Policija je Degrellu prepovedala njegov pohod na Bruselj. Degrellu pa je v svojem časopisu objavil, da se bo pohod na glavno mesto vkljub temu vršil. Vsa policija je že v pripravljenosti, ker bi se bilo bati neredov, ker isti dan zaseda v Bruslju socialistični kongres, kar bi privedlo do izgrediv.

Francoski radikali ohranijo Blumu zvestobo

Biaritz, 22. oktobra. c. Stranka francoskega malomeščanstva, stranka radikalnih socialistov se je danes zbrala v Biaritzu na svoj letni kongres. Letošnji kongres je bil važen zaradi tega, ker so nekateri želeli, da se je stranka že naveličala sivega sodelovanja s strankami ljudske fronte in da bo zato izstopila iz vlade ali pa zahtevala razpust parlamenta in nove volitve. Ta struja prevladuje posebno v senatu, kjer ima stranka večino. Toda kakor se vidi na kongresu, dela senat prehitro. Položaj se ni dozoril in stranka na kongresu ne bo glasovala za izstop iz vlade. Sicer pa se vladni skoki radikalov iz ene vladne kombinacije v drugo nikdar niso reševali na kongresih in so voditelji stranke v vprašanju režimov delali kar po svoji glavi, kar je sicer v vseh parlamentarnih režimih tudi običaj.

Dopoldne je bila odprta seja kongresa, popoldne pa se je začela prva delovna seja kongresa, na kateri je prvi govoril predsednik stranke Edouard Daladier. Daladier je govoril zelo splošno in je rekel, da mora danes Francija biti edina, ker je položaj v Evropi sinas napet. Gospodarski krizi je sledila mobilizacija industrije v vojne namene in nikdo ne ve, kaj naj sledi tej na pol vojni mobilizaciji. Mislil si pa lahko je vsak sam, kam pelje ta pot. Vse to je posledica poloma ideje o Zvezi narodov in o načelu kolektivne varnosti.

V notranjopolitičnem pogledu je Daladier izjavil, da je stranka na svojem lanskem kongresu

Visoko odlikovanje dr. A. Korošca

Včeraj smo javili, da je predsednik CSR, dr. Edvard Beneš z najvišjim redom Belega orla I. razreda z lento odlikoval našega notranjega ministra dr. Antona Korošca. To visoko odlikovanje je prijetno presenetilo ne le vladne kroge, v katerih zavzema dr. Korošec zelo vidno mesto, temveč je pomembno tudi iz splošno političnega vidika, ker dokazuje izredno iskrene in prijateljske odnose, ki vladajo med obema bratskima slovanskima državama, kar kaže nas Slovence posebej, se z odlikovanjem našega narodnega voditelja čutimo tudi sami potlačeni. Saj nam velika pozornost predsednika CSR dr. Beneša zopet kliče v spomin nepretrgano vrsto prisrčnih manifestacij medsebojnega bratstva češkega in slovenskega naroda, skupnih borb in skupnih zmag. Zlasti pa se spominjamo, da je v najbolj usodnih trenutkih naše skupne zgodovine bil ravno dr. Anton Korošec, ki je med nami Slovenci in Jugoslavlani ter severnimi slovanskimi brati tvoril politični most, čez katerega je vodila pot v naše narodno osvobodjenje.

Strahopetnost ali hinavščina

V uvodniku 2 t. m. piše »Jutro« o občinskih volitvah na Slovenskem ter tako ganljivo razlaga kakšno slobo bi morala sedaj vladati med občani, da bi se človeku, ki te gospode ne pozna, moralo kar inako storiiti okoli srca. Pravi: »Od srca želimo, da bi nove občinske uprave, pa najsi bodo to ali one barve, izpolnile nade, ki jih goji naše ljudstvo o žilavi borbi teh dni... Ponekod je nasprotstvo tako hudo, da se po pravici vprašujemo, ali je treba nase domovino izločiti tolikim potrebo? Ali je treba pri takem položaju navduševati, da naj govori strda slovenska pest? Ne obžalujemo, da smo bili vedno dostojni in da političnega nasprotnika nikdar nismo imeli za golazen, ki jo je treba izbežiti z vsakim sredstvom.«

Tako pišejo ti ljudje danes, ko vidijo, da jim je odletelo iz rok edino orožje, katerega so bili vajeni vohati, sila in moč državne oblasti, katero so do skrajnosti zlorabljali. Kaj pa so pisali leta 1933, ko se jim ni bilo treba bati nobenega odgovora od strani nasprotnika, ki je imel zamašena usta? Naj navedemo le citat iz članka dne 1. okt. 1933, kjer pišejo v »Jutru«: »Kaj isti gospodje, kakor pišejo današnje solzave jeremijade! — Takrat so drugače govorili in tolkli s pestjo po mizi: »Stojte! Zaslužite svoje zastrupljene studence in spametujte se, ker vas bo sicer morala s trdo pestjo priversti k pameti domovina.«

O, to trdo pest smo dobro občutili! Pa to ni bila pest domovine ampak pest nasilnika, ki je zlorabljal domovino ter jo s svojo politiko vodil k prepadu. Hvala Bogu, da je danes domovina in njeno ljudstvo rešeno takih domoljubov, ki so s pestjo krotili ljudstvo, katero je hotelo v svojih občinah vladati brez takih nasilnih jerofov in nasilnežev! Ker pa mislijo po posameznih krajih še vedno uganjati svoj terorizem, ki se ga priučili na podlagi take šole, zato ponekod ne odnehajo prej, preden jim ljudstvo ne zagrozi s pestjo. In nato se pritožujejo, kakor kak božji volek. Ali je tako postopanje strahopetnost, ali hinavščina, ali pa — oboje!

„Zamašile jim usta in jih zaprite!“

S tem volilnim geslom je leta 1933 šla JNS s svojim »Jutrom« v volilni boj za občine. Danes seveda, ko je vlada JRZ ljudem res dala večjo svobodo, da se bodo res lahko svobodno odločili za eno ali drugo listo, bi tudi JNS-arji radi pristavili svoj lonček in si skuhalo svojo župico. Sedaj se delajo najbolj miroljubne ljudi, kar jih je kdaj nosila mati zemlja. Sedaj v »Jutru« pišejo, da »v občinah ljudje žive drug poleg drugega ter so navezani drug na drugega«. Toda leta 1933 je bilo drugače! Takrat ljudje niso bili navezani drug na drugega, ampak so bili zvezani peljani v zapore. In kjer niso biriči vsega videli, tam je »Jutro« pomagalo in s prstom kazalo!

Dne 4. oktobra leta 1933 je v svojem uvodniku »Jutro« položilo seveda zapeljanim klerikalnim ljudem na usta svojo zahtevo: »naj bi se punktaški kolovodje v Ljubljani, Mariboru in Celju pozapirali ali konfinirali, da bi bili ljudje po občinah zavaranani pred njihovim terorjem!«

In res so na zahtevo »Jutra« takoj nato zapirali in konfinirali kandidate, ki niso hoteli pristati na listo JNS! Vsaka svobodna beseda je bila zatrla! Na stotine ljudi, ki niso trobili v rog JNS je moralo plačevati kazni, trgovci in gostilničarji so izgubljali koncesije samo zato, ker so se v njihovih prostorih zbirali ljudje ter morda zinjili kako besedo o volitvah. Takoj so bili zapetateni! Zato ni čudno, če si JNS nikjer skoraj ne upa s svojim imenom na dan, ker ljudje niso pozabljive šolobarde, ki bi se dali tako vleči za nos, da bi danes tako stranko še volili v zahvalo, ker jim je mašila usta, jih zamašila!

Nekateri govorijo o razpustu parlamenta in o novih volitvah in o tem, da naj stranka zapusti ljudsko fronto. Toda nove volitve bi Francijo danes vrgle v hud metež socialnih bojev. Daladier je zaključil svoj govor s pozivom, naj stranka ostane enotna.

Biaritz, 22. oktobra. c. S kongresa radikalne stranke, ki se je danes začel, se izvede še naslednje podrobnosti: Ko je Daladier vstopil v dvorano kongresa, je bil pozdravljen z velikim vptjem. Polovica dvorane je začela vpiti »živela ljudska fronta« in druga polovica dvorane pa je vpila »živela republika«. Obe polovici sta si začeli groziti in sicer je levica grozila s stisnjenimi pestmi, desnica dvorane pa je odgovarjala z dvignjenimi rokami na fašistični način. Končno so napetost v dvorani razvozlati na ta način, da so začeli vsi skupaj peti marsejezo.

Pred začetkom govora je Daladier s težavo pomiril dvorano, ves govor pa je lahko v miru izgovoril.

Domači odmevi

pirala, pretepała in jim nazadnje še pri občinskem gospodarstvu po svojih vsiljenih možeh škodo delala, ne glede na škodo, katero je slovenski narod imel od njihovega paševanja v Belgradu.

Slava takim vzgledom

Včerajšnje »Jutro« je na čast dosedanjih občinskih mož, katere je poslala v naše občine pred 3 leti JNS proti volji ljudstva, napisalo članek, v katerem pravi tudi takole:

Danes, po treh letih, lahko povsem objektivno presodimo delo prvih občinskih odborov v novih slovenskih občinah ter smo srečni, da lahko z mirno veseljo ugotovimo, da smo polni občudovanja za občudovanja vredno delo in za lepe uspehe, ki so jih dosegli naši ljudje... Dolžnost je, da se tem možem za trudopolno in uspešno delo v naših občinah zahvalimo ter jih postavimo za zgled bodočim občinskim zastopstvom.

Kako uspešno je bilo delovanje teh »Jutrovihi« Jnsarskih občinskih h mož, ki jih Jutro samo nazivlje »naše«, naj govori samo suho dejstvo, da je več desetih teh zglednih možakov danes v kazenski preiskavi, ker so tako uspešno in nesebično delali v naših občinah, da so občinske kase prazne, da se ne ve, kje je ostal občinski denar in se ne ve, kateri podpis na raznih aktih in računskih potrdilih so pravi, kateri pa ponarejeni.

Ker ljudje prav nič ne želijo takih »Jutrovihi« občinskih gospodarjev, zato ne bodo ubogali »Jutra« in ne bodo volili takih »zglednih« možakov, ki so samo svarilni zgled, kakšni bodoči odbori ne bodo smeli biti. Ker pa »Jutro« v svojem članku namiguje, naj bi njeni ljudje tamkaj, kjer se pojavijo izrazito strankarske liste (ki seveda niso JNS) napnejo vse sile, da zmagata trezna smer v občinah, smo prepričani, da pod to »trezno smerjo« razume razne frontarje in tiste gospodarske liste, za katere so se sedaj skrili taki vzorni občinski gospodarji. Za slovensko javnost je dovolj, če kako stvar »Jutro« priporoči, da je tisto stvar treba gledati z vsem nezaupanjem. Torej volilci, pazite na svoje žepce!

Kako je JNS režim „gradil“ železnice

Belgrad, 22. oktobra. m. Belgrajsko sodišče je včeraj in danes nadaljevalo zasliševanje priča v procesu zaradi gradnje železnice v naši državi v času avtoritativnega režima. Pogodbe za zgraditev železniceh prog Požarevac-Kučevo Priština-Peč in Knin-Bihac so bile sklenjene v nasprotju z zakonskimi predpisi in so bili finančni pogoji taki, da je železnice dejansko gradila naša država z lastnimi sredstvi. Tehnične pogodbe pa so dopuščale možnost, da graditelji zaslužijo ogromne vsote. Največ je zaslužil pri tej zadevi francoski narodni poslanec Edmund Boyer, znan iz procesa Staviskij. Včeraj je sodišče v tej zadevi zaslišalo bivšega finančnega ministra Milorada Djordjeviča, danes pa bivšega železniškega ministra Lazarja Radijojeviča. Radijojevič je pred zaslišanjem dejal fanškarjem, da je težje vse afeze zadeva z Lozingerjevimi menicami. Dalje je dejal, da pripravlja veliko senzacionalno knjigo o aferah z graditvijo železnice, ki bo izšla v teku enega meseca. Pri zaslišanju je priznal, da je imel več stanovkov z Boyerjem, da pa se je branil sklepati z njim pogodbe, ker je vedel, da za njim stojijo močni finančniki. Navzlic temu je Boyer pozneje dobil koncesijo in pogodbo za graditev. Radijojevičev zaslišanje se bo jutri ali pojutrišnjem nadaljevalo.

Uzunović-Maksimović-Srškič iščejo Aco Stanojeviča

Belgrad, 22. oktobra. m. Kakor poroča »Pravda«, je Uzunović s tem, da je odložil predsedstvo JNS, dejansko tudi izstopil iz stranke. Zato Uzunović poskuša skupno s Srškičem in Maksimovićem približati se Aci Stanojeviču. Seveda je veliko vprašanje, ali bo Aca Stanojevič s temi svojimi novimi prijatelji zadovoljen, ker mu že dovolj škodujejo prijatelji, ki jih ima sedaj okoli sebe. Nobenega dvoma ni, da mu bodo novi prijatelji škodovali še več kakor dosedanj.

Škupsčina in senat jutri

Belgrad, 22. okt. m. Predsednik narodne skupštine Stevan Čirič je brzojavno sklical sejo narodne skupštine za soboto, 24. t. m., ob 9 z dnevnim redom: določitev dnevnega reda za prihodnjo sejo. Za isti dan je sklicana tudi seja senata ob 11 popoldne z istim dnevnim redom.

Automobilsko tovarno dobimo

Belgrad, 22. okt. m. V zvezi z nameravano graditvijo velike avtomobilske tovarne v Jugoslaviji je dospel iz Amerike v Belgrad ravnatelj ameriških avtomobilskih tovarnen »Chrysler«, g. Lawrence Waniman. G. Waniman bo proučil v Jugoslaviji možnost plasiranja avtomobilov svoje znamke ter eventualno udeležbo »Chryslerja« pri gradbi nove avtomobilske tovarne v Jugoslaviji.

Imenovanja na univerzi

Belgrad, 22. oktobra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II., z ukazom kraljevskega namestništva in na predlog prosvetnega ministra so imenovani na univerzi kralja Aleksandra v Ljubljani na filozofski fakulteti: za izrednega profesorja v 4. skup. 1. stop. dr. Franc Bradač, docent v 4. skup. 2. stopnje; na tehniški fakulteti: za izrednega profesorja v 4. skup. 1. stop. dr. inž. Janko Kavčič in dr. inž. Milan Fakin, docenta 5. skup.; za docenta v 7. skup. pa dr. inž. Viktor Kernšič, asistent v 8. skup.; za docenta v 5. skup. dr. Ladislav Klinc in dr. Stjepan Horvatič, docenta v 6. skup.; za docenta v 6. skup. dr. Klement Rihard, docent v 7. skup.; za tajnika bogoslovne in medicinske fakultete v 6. skup. Fran Albrecht, tajnik v 7. skup.; za knjižničarja pravne fakultete v 7. skup. Jože Medvedšek, knjižničar v 7. skup.; za tajnika pravne fakultete v 7. skup. Karlo Sketelj, tajnik 8. skup.

Osebnosti vesti

Belgrad, 22. okt. AA. Z odlokom fin. ministra sta premeščena: za starešino glavnega oddelka v Zagrebu, Maksimir, Dav. Golob, starešina glavnega oddelka fin. kontrole v Gornji Radgoni, za kontrolnega organa pri tovarni Spirita Teslić v Sisku Davorin Žužek, starešina oddelka fin. kontrole v Valpovem

Belgrad, 22. oktobra. AA. Premeščen je za upravnik pisarne v 6. skupini pri okrožnem sodišču v Ljubljani Janko Spreicer, računovodja pri apelacijskem sodišču v Ljubljani.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo zapadno vetrovno vreme, popoldne temperatura nad 10 stopinj.

Ljubljana gradi in se razvija

Gradba vseučiliške knjižnice napreduje - Prihodnje leto dobi Dukičev blok dve veliki novi palači

Ako bi kdo, ki je živel pred 20 leti v Ljubljani in od tedaj našega mesta ni več poznal ter bi se recimo vrnil naenkrat zopet v Ljubljano, bi presenečen odkril krasen napredek, ki ga je Ljubljana napravila v 18 letih po prevratu. Tam, kjer so bili nekdo že zapušteni vrhovi, gmajne, kjer so se igrali otroci ali pa so meščani skoraj sredi mesta sadili krompir, tam se dvigajo sedaj krasne palače in vile. Ulice so v sredi mesta skoraj vse tlakovane, Ljubljana je v sredini mesta regulirana, Ljubljana je dobila svoj nebotičnik, pred kratkim smo odprli dve krasni moderni šoli, imamo carinarico, na vseh poljih in povsod Ljubljana napreduje, se dviga in se razvija in nekdanjega bornega pokrajinskega mesta v resnično velenje, v prestolnico, ki je slovenskemu narodu v ponos in čast. Pri tej priliki pa moramo ponovno in ponovno poudariti, da je skoraj vse to delo naše zasebne in komunalne inicijative ter naših samouprav, nikakor pa ni bilo to dosedaj zaslug države.

Sele zadnje leto kaže država — odkar jo upravljajo resnični zaupniki ljudstva — veliko zanimanje tudi za Slovenijo. Gradi se šentlariška železnica, gradi se gorenjska cesta, banovina sama kaže veliko delavnost na vseh poljih in v vsakem okraju grade kakšen važen vodovod, cesto ali javno napravo.

V Ljubljani je država te dni pričela graditi ponosno univerzitetno knjižnico, ki bo eno najlepših poslopij v Ljubljani.

Pa tudi zasebna inicijativa ne počiva. Zdi se, kakor da smo se prebili skozi atmosfero umrtivosti in na vse kraje se kaže zasebna inicijativa. Vodstvo v zasebni inicijativi pa namerava še letos zopet prevzeti podjetje ing. Dukič. To podjetje je sicer reguliralo že dosedaj večino Ljubljane, zgradilo mnogo novejših poslopij v Ljubljani in sedaj gradi šentlariško železnico, toda veliko zaslug pa si je pridobilo tudi z zgraditvijo tako zvanega Dukičevega bloka na nekdanjem proslornem travniku med Tyrševovo cesto in Gledališko ulico ter Gajevi in Puharjevo ulico. Tu so ponosne stanovanjske in poslovne palače, moderno opremljene z vsem komfortom, s plinsko in električno napeljavo, s kopalnicami, balkoni itd. Pred nekaj dnevi se je v Ljubljani mudila skupina 15 voditeljev mednarodnega tujškega prometa, torej mož, ki so videli že nešteto mest in ki so prišli v našo državo iz modernih držav, kakor iz Švedske, Norveške, Danske, Nemčije, Nizozemske, Belgije in Švice. Umevno je, da je le redkokatera stvar tem močim imponirala. Celotno »Hochhaus«, namreč naš nebotičnik, ni napravil nanje tako imeničnega vtisa. Imponiral pa jim je Dukičev blok, o katerem so se izražali nadvse laskavo kot res moderni in sodobni stanovanjski naselbini.

Ta Dukičev blok pa se bo že letos pričel širiti in večati. Znano je, da je prostora poleg dosedanjih palač pri Dukičevem bloku še za štiri projektirane. Važni vogal nasproti nebotičnika, to je ob Tyrševi cesti in Gajevi ulici, je bil že od začetka rezerviran za banko »Slavija«. Ta banka ima sedaj skromno poslopje v Gosposki ulici nasproti univerzitetne knjižnice, že dolgo časa pa čuti potrebo, da dobi moderno poslopje, ki bo res ustrezalo njenim zahtevam. Prvotno je bilo rečeno, naj bi se za tem vogalom zgradil nov nebotičnik, enako visok, kakor dosedajnji Pokojniškega zavoda. Toda nebotičniki se sedaj preživljajo in jih drugod v Srednji Evropi več ne grade. Tudi ljubljanski nebotičnik kaže bolj šibko rentabilnost. Zato sta se tvrdka Dukič, ki bo seveda novo poslopje gradila, in pa banka »Slavija«*» sporazumeli, da bo na tem prostoru zgrajeno mesto nebotičnika mogočnega in nič manj imponentna šestnadstropna stavba, popolnoma v istem slogu, kakor dosedanje palače Dukičevega bloka, le da bo še višja od dosedanjih najvišjih, namreč pokojniške blagajne uradnikov TPD ob Gledališki ulici. Banka »Slavija«*» in tvrdka Dukič sta sedaj že skoro zaključili pogajanja ter bo pogodba v najkrajšem času podpisana.**

Starinske hišice z malimi trgovinami ob Tyrševi cesti je že pred leti odkupila tvrdka Dukič ter jih bo sedaj dala podreti. Nekatere stranke v teh hišicah imajo odpoved z novembrom, nekatere pa na pol leta ter se bodo morale v prihodnjih mesecih izseliti. Tam, kjer so stale te neokusne in razpadle hišice, bo prihodnje pomlad pričela rasti moderna ponosna palača banke »Slavije«. Vsa Tyrševa cesta ob tem delu bo dobila popolnoma novo lice. Cesta bo postala

pred to banko široka 20 m, ker se bo nova stavba črta umaknila za 6 m na znotraj, tam pa, kjer je sedaj ozek hodnik, pa bo nastal širok pločnik. Novo poslopje bo ob Tyrševi cesti dolgo 50 m, ob Gajevi ulici pa 40 m, torej bo zasedala ploščev znašala 2000 kv. metrov. Šestnadstropno poslopje bo visoko približno 25 m, torej nekako do polovice nebotičnika. Zahodni del proti Tivoliju bo banka uporabila za pisarniške prostore, spredaj pa bodo stanovanja. Vsa stavba bo veljala približno devet milijonov dinarjev. Poslopje bo seveda železobetonsko ter bo v surovem stanju kaj hitro zgrajeno — saj je znano, da tvrdka Dukič kljub solidnosti svojih stavb gradi izredno naglo. Vsa dela pa bodo dokončana z opremo vred nekako do pomladi 1938, ko se bo banka vselila v novo poslopje.

Že letos pa prične tvrdka Dukič sama graditi lastno palačo v tem bloku, in sicer na parceli nasproti pasaže skozi palačo »Viktorko«*» in nebotičnikov blok. Novo poslopje bo petnadstropno ter bo približno tako visoko, kakor sosedna palača, ki je last gospe Zalaznikove, bo pa bolj obsežno, ker je parcela širša. To poslopje bo*

Potvorjena kandidatna lista opozicije razveljavljena

Daleč na okoli je znana lepa primskovska občina, ki s svojo staro cerkvijo in košato lipo takorekoč kraljuje nad temeniško, šentviško in velikogabersko dolino. Pa znano je tudi, da so občani te katoliško-slovenske, sicer revne občine vedno kompaktno pripadali vrstam bivše SLS in se tudi sedaj strnili v naslednico SLS, v vsedržavno stranko JRZ.

Zavednost tega značajnega ljudstva pa ni šla v račun bivšim nasilnikom, ki tudi z raznimi grožnjami in preganjanjem niso, razen nekaj nečastnih izjem seveda, mogli naših ljudi ukloniti, da bi za skledo leče prodali svojo slovensko-katoliško prepričanje, zato so jim kratkimi potmi, ne da bi prizadeto ljudstvo sploh vprašali, razbili občino Primskovo. Polovico so vrgli pod občino Šmartno, polovico pa pod Veliki Gaber. Ko je prišla vlada dr. Stojadinovič — dr. Korosec na oblast, je bila občina Primskovo zopet obnovljena in občinske volitve razpisane za nedeljo 25. oktobra 1936.

Vložena je bila naša kandidatna lista z naslovom Lojzetom Kuhljem na čelu. Za čuda pa so,

Da smo si na jasnem!

Včerajšnje Jutro, ki je menda že samo ugotovilo, kako slaba bo za njegovo JNS prihodnja nedelja, je napravilo od sile nedolžen obraz in pridiga, da se JNS v občinske volitve najraje ne bi spuščala, ker je bolje, če ljudje volijo v občinske odbore z vidika dobrih gospodarjev itd., češ, da občinske volitve sploh niso politične. Tako približno piše Jutro 22. oktobra leta 1936!

Zanimivo pa bo, kaj je pisal ta list pred tremi leti.

Dne 30. septembra 1933 je ta list pisal takole v svojem članku »Občinske volitve in politika«*»:* Čeprav delokrog občine ni političnega značaja, je vendar jasno, da bo občina uspešno lahko vršila svoje naloge le, ako se po svojem predstavitelstvu ne bo postavila v nasprotje s smernicami, ki so odločilne za razvoj vsega javnega življenja v državi. Občinski zastopi, ki bi bili izvoljeni po resnično svobodni volji prebivalstva, bi tudi brez dvoma s svojim delom iskreno podprli stremiljenja državne politike po izboljšanju naših gospodarskih, kulturnih in življenjskih razmer.

Dne 1. oktobra leta 1933 je Jutro v članku »Volilna bitka«*» tako-le pisalo o punktaših, kateri so tedaj poudarjali, da so občinske volitve v prvi vrsti gospodarska zadeva občanov: »Proglasili so (punktaši namreč) vprašanje državne politične in narodno politične opredelitve bodočih občinskih zastopov za postransko stvar. Z zasmehom jo pripodabljajo nazorom v nogometu. Požrtvovalni napor nacionalnih elementov uvesti v naše občine skladno sodelovanje z državno politiko, pa jo skušajo*

prihodnje leto že dograjeno. V pritličju bodo poslovni prostori, v nadstropjih pa stanovanja. Tudi ta palača bo veljala več milijonov dinarjev.

S tema dvema novima palačama pa Dukičev blok še ne bo zaključen. V načrtu je namreč še zasedava parcela, na kateri stoji sedaj Zalotova hiša. Interesni za novo poslopje v Dukičevem bloku je trgovec Zalta sam. Dalje namerava tvrdka Dukič ob Puharjevi ulici zgraditi še eno poslopje, tako da bi bil blok končno dograjen. Toda dokler ni izvedena regulacija Puharjeve ulice, te mračne in sredine mesta nevredne ulice, ni mogoče govoriti o teh dveh novih poslopih. Regulacija Puharjeve ulice pa je zopet v zvezi z odstranitvijo Figovčevega poslopja in tamkajšnjih konjskih hlevov, ki so tudi sramota za ta del mesta. Upati pa je, da bodo ti načrti tudi v kratkem realizirani, saj še ni dolgo, kar so se na sedanjem Dukičevem bloku šopirile barake in starinski zidovi.

Tvrdki Dukič mora javnost za nieno podjetnost izreči vse priznanje, ker je res mnogo doprinesla k napredku organizacije našega mesta, zlasti tudi, ker zaposluje le domače delavce, ne smemo pozabiti pa še enega, namreč arh. ing. Sivca, ki je ves Dukičev blok po modernih načelih zasnoval ter vodi njega dograditev. — Osebnost je projektant sicer skromen in ne mara mnogo hvale, toda zgodovina našega mesta ga bo prišla med najbolj zaslužne delavce za napredek Ljubljane.

na pritisk ljubljanske kominterne«*» iz Kolodvorske ulice, primskovski »opozicionarci«*» skupaj spravili tudi svojo listo. Vsem se je seveda jako čudno zdelo, kje so dobili potrebne podpise. Ko so pa domačini zvedeli, kakšni »opozicionarci«*» so podpisani na tej kandidatni listi Fajdige, so koj ugotovili, da s to listo ne more biti vse v redu. Kar 8 volilcev je izjavilo, da te kandidatne liste sploh niso podpisali, zopet druga pa so izjavljali, da so jim ti ptiči podpise izvajali pod pretežbo, da gre za listo posestnika Kuhlija Lojzeta. V sredo so bili ti »podpisniki«, ki niso svojih podpisov nikdar stavili na to opozicionarno listo, zaslili na lihiškem sodišču, kjer je prišla resnica na dan. Dokazano je nesporno, da so bili podpisni na tej kandidatni listi poltorojni ter je moral zaradi tega sodni prestojnik g. Hufter to listo naknadno razveljaviti, krivci potvorb teh podpisov pa so ovadeni državnemu pravniku, kjer bodo prejeli zasluženo plačilo. Tako je tudi na Primskovem le ena sama kandidatna lista z našim vrlim možem Lojzetom Kuhljem na čelu, za katero bodo glasovali z malo izjemo vsi volivci te lepe občine.***

oblatiti kot borbo klike prevarantov in goljufov, ki bi se radi polastili občinskih blagajn... »Krmilo države drži krepko v rokah Jugoslovenske nacionalna stranka... Razgrete glave punktašev se bodo razbile ob neporušnem zidu državnega in narodnega programa, ki ga bo današnji režim, posebej se v dravski banovini, v bodoče še bolj dosledno uveljavljal kakor doslej.«

in sedaj nam povejte, ljudje božji, kdaj je Jutro mislilo za res! Pred 3 leti, ko je pisalo, da so občinske volitve politična zadeva, ali danes, ko pravi, da niso!

Sokolski bon ton

Kakor poročajo listi iz Belgrada, je Zveza Sokolov kraljevine Jugoslavije izdala naslednja navodila:

Veak član sokolske organizacije, ki opravlja kako vidnejšo funkcijo v upravnem odboru čete, društva, župe ali zveze, mora, kakor hitro se loti aktivnega političnega delovanja, sam presoditi, ali je s tem nastopil moment, ko se mora sam pristočno zahvaliti za funkcijo, katero je doslej opravljal v upravi katerekoli sokolske enote. Tako zahteva sokolski bon ton, ker Sokol-politik po naprednem razumevanju naše notranje politike večkrat pride v spor sam s seboj kot s sokolskim funkcionarjem. Brž ko se član naše organizacije odloči za aktivno politično delovanje, čistost in nepolitičnost sokolskega gibanja brezpogojno zahtevata od njega, da sam presodi, ali njegovo delovanje v aktivni politiki ne bo v škodo uspešnem delu v sokolski funkciji, katera mu je bila zaupana, in ali naj se odreče zaupane mu funkcije v sokolstvu, dokler traja delovanje v politični akciji.

Sv. Peter v Savinjski dolini

Kr. banska uprava v Ljubljani je po več revizijah končno razrešila dosedanje občinsko upravo z Andrejem Četino na čelu. Pri reviziji je oblast ugotovila toliko nepravilnosti, da se je moralo zgoditi, kar je nato tudi prišlo, namreč razrešitev občinske uprave. Naj omenimo samo nekaj najbolj kričočih slučajev, kako se je poslovalo pod bivšo občinsko upravo. Že leta 1933 je bivša uprava uradno vpisala v volilni imenik lesnega manipulant, ki je uslužben pri Srebotnjaku Enrico da Giau, ki je, kakor ime kaže, čistokrvni Italijan in tudi še vedno italijanski državljan. Ker vemo, da imajo po zakonu samo jugoslovanski državljani volilno pravico, zato se samo čudimo, kako je mogel priti v volilni imenik ta tujec. Ko je bil vpisan v volilni imenik tujec Enrico da Giau, je bil pa izbrisan Vidic Matija, mož, ki prebiva stalno v Sv. Petru in ima tukaj tudi domovinsko pravico, zaradi česar smo se zelo čudili, kako je mogla občina izdati uradno potrdilo, da je Vidic šel pred 14 dnevi prišel v Sv. Peter, ko je vendar že 12 let nepretrgoma v službi pri Korunovih ob glavni cesti sredi Sv. Petra. Na podlagi tega uradnega potrdila ga je reklamacijska komisija izbrisala iz volilnega imenika in je tako oropano svoje državljanske pravice. Končno besedo o tej zadevi bo pa izreklo okrožno sodišče v Celju. Nečedno strankarsko početje je pokazala občinska uprava tudi s tem, da je od sodišča potrjeno listo dala nabiti na občinsko desko šele več dni po prejemu in ne, kakor je strogo zapovedano, v 24 urah. Ko so se meseca avgusta uradno prepisovali in popravljali volilni imeniki, so v njih z vednostjo ostali tudi »volilci«, ki še dalje časa mirno v grobu počivajo. Mogoče so si mislili gospodje, ki so popravljali volilne imenike, da bi se pa le zopet nudila rajnik možnost, da bi z onega sveta hodili odločati, kdo bo vodil bodoča tri leta občino Sv. Peter v Sav. dolini. Pristajajo gospoda Četina razširjajo ponosi po vasi letake brez navedbe tiskarne, ne zavedajo se kaznivosti tega dejanja. Na letaku se nahaja tudi nesramna laž, da so gospodje Četina, Wolf, Srebotnjak in Stefančič znižali v zadnjih letih občinske doklade od 200 odstotkov, kolikor da so znaleše pod upravo bivše SLS, na 78 odstotkov. V rokah imamo uradno potrdilo davčne uprave v Celju najnovejšega datuma z dne 22. oktobra 1936, na podlagi katerega je razvidno, da so občinske doklade v Sv. Petru v Sav. dolini od leta 1930, ko

† Prof. Martin Cilenšek

Ljubljana, 22. oktobra.

V Ljubljani je danes umrl Martin Cilenšek, profesor v pokouju in znameniti slovenski pisatelj. Med mlajšo generacijo so sicer le redki, ki še poznajo njegovo ime med starejšo generacijo pa se bo marsiko začudil: kaj je dosedaj živel?

Prvi nastopi pokojnega Cilenškega spadajo namreč še v dobo, ko smo se Slovenci trdo borili za glavne osnove naše lepe literature in nam je bil dobrodošel vsakdo, še dolgo pa nismo računali na resno strokovnoznanstveno in poljudnoznanstveno literaturo. In vendar je bil Cilenšek eden najbolj marljivih naših poljudnoznanstvenih pisateljev, pa tudi s strogo znanostjo se je bavil vse življenje. Po starih slovenskih revijah je spravljenih vespolno njegovih spisov in člankov. Sodeloval je pri mnogih listih ter je izdal tudi več važnih knjig pri Mohorjevi družbi.

Pokojni Martin Cilenšek se je rodil dne 23. oktobra 1848, torej točno pred 88 leti v Gotovljah v Savinjski dolini. Ljudsko šolo je obiskoval v Zalcu in v Celju, gimnazijo pa je došvil leta 1871 v Celju, nakar je šel študirat na groški univerzo prirodoslovje, zlasti botaniko, kjer je bil diplomiran leta 1875. Poučeval je najprej na ljubljanski realni od leta 1876 do 1886 na realki v Leobnu, odlej pa do vpokojitve leta 1905 na deželni gimnaziji v Ptuj. Že zgodaj se je mladi Cilenšek pričel baviti s strogo znanostjo in njegov prvi večji spis, ki ga je v nemščini napisal v izvestju leobenke realke leta 1879, je obravnaval foraminifere in korale, tvoreče brezine. Urednika tedanje revije »Kres«*» Sket in Terstenjak sta v njem zaslužila pisateljsko žilico ter ga pridobila za slovensko pisateljevanje. Odtlej dalje je pisal skoraj izključno v slovenščini. Baval se je z najbolj različnimi vprašanji, v glavnem iz botanike. V »Kres«*» je pisal o družnih rastlinah, o smetljivosti žita, o kavovcu in kavi, o žitni rji, o rastlinski opravitvi, o rastlinskih podstavah, o razširjanju rastlinskih plodov in semen, o kalčnicah, o belusu. V »Ljubljanski Zvon«*» je pisal o ledenem lesu in o vrhah, dalje o škodljivih rastlin; v »Dom in svet«*» o omeli itd. Njegovo življenjsko delo pa je »Naše škodljive rastline v podobi in besedi«, ki so izhajale pet let od leta 1892 do 1896 v Mohorjevi družbi. Zasnoval in tudi začel je delo »Naše koristne rastline«, ki jih je spisal deloma po istih načelih; ostalo pa je v rokopisu. V »Letopis Maticе slovenske«, v »Ljubljanski Zvon«, v Dom in svet«*» in v »Koledar Mohorjeve družbe«*» pa je napisal tudi mnogo geoloških, etnoloških člankov in tudi praktičnih gospodarskih spisov.******

Očitno je bil pokojni Cilenšek eden izmed učiteljev slovenskega ljudstva, saj je v svojih spisih pretežno dajal važnost praktičnim izkušnjam znanosti ter je nanje opozarjal ljudi. Njegov slog je jasen in preprost ter je pisal tudi dober jezik. Slovenska literarna zgodovina mu je prisodila častno mesto.

Zadnja leta je živel skromno in v zatišju. Pred dnevi ga je napadla kratka bolezen, ki se ji zaradi visoke starosti ni mogel upirati ter ji je podlegel. Pogreb marljivega pokojnika, ki si je pridobil toliko zaslug za slovenski narod, bo v petek, na njegov 89. rojstni dan, ob 3 popoldne iz mrtnišnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Vrlemu pokojniku, ki je svoje življenje posvetil slovenskemu narodu, ohranimo trajen spomin! Naj mu sveti večna luč! Žalujemo naše iskreno sožalje!

so še odločali na občini toliko osovraženi punktaši, poskočile od 30 na 35, 40, 45, 85, 75 in končno na 78 odstotkov. Iz tega lahko razvidimo, kakih laži se poslužujejo

da bi preslepili volilce.

Ljudem, katere je morala pogrnati z njihovih mest zaradi nezakonitega poslovanja oblast, ne moremo zaupati, da bi v bodoče ravnali drugače. Vsi volilci so enodušni v tem, da morejo priti v občinsko upravo možje s Sedminkeve liste, ki jih vsi poznajo kot vestne, požrtvovalne in dobre gospodarje.

Žalec

Preudarni Zalcani so mislili, da bi bilo modro in koristno za Žalec kot gospodarsko središče izvoliti take občinske moke, ki niso po svoji politični opredeljenosti preveč skregani z današnjimi razmerami. Toda naši močojniki (ljudstvo se jih bolj boji, kot jih pa mara) so v svoji oblastniželosti slepi, da ne vidijo, da bo gospodarski Žalec zaradi prisotnosti mnogih političnih grešnikov trpel. Tržani niso mogli imeti z bivšim občinskim odborom pričnih, domačih stikov, ker so bili občinski moke pre malo ljudski, ker se je vladalo vedno po mnenju familije (ki je značilna za narodni Žalec, še povrh nemško orientirana) in znanega ožje gostilniškega kroga, kateremu so maloštevilni podrepili, drugi ee ga bali, vsi skupaj pa so tako vladavino na tihem sovražili. Tržani, ki imajo še kaj lastnih misli, ki niso ne koristolovci, ne bojazlivci, si želijo zato novih ljudi in v bodoče boljših razmer, zato ne bodo pri občinskih volitvah 25. oktobra obnavljali starega občinskega odbora, v katerem je zastopan kot župan višji oficir propadle JNS-armade s številnim štabom in v katerem so na vidnih mestih oblastneži s pomanjkljivim ljudskim pojmovanjem in ki so stvaritelji morečega ozračja v sicer tako lepem Zalcu.

Lož pri Rakehu

Za občinske volitve v Ložu sta potrjeni dve listi. Na naši listi je nosilec gosp. Udovič, nosilec druge liste je pa sedanjí župan gosp. Škrbec. Lista gosp. Škrbca preživlja že sedaj hude čase. Kolikor je bilo še ugodnih mož na tej listi, so se odpovedali, še preden je bila vložena na sodišče. Smešno je tudi, da listi gosp. Škrbca ne priznajo pravega imena, čeravno ji načeluje glavni borec in prvak JNS. Dne 18. t. m. je gosp. Škrbec s svojim spremstvom napravil agitacijsko turnejo po sosednjih vaseh, pa brez uspeha, ker so volilci neustrašno vztrajali za našo listo gosp. Udoviča. Vsi zavedni volivci bomo v nedeljo glasovali za listo gosp. Udoviča.

Gradba ceste Svetinje-Jeruzalem

Zgodaj spomladi so pričeli po dolgem presledku nadaljevati gradbo prepotrebne občinske ceste Svetinje-Jeruzalem-Kotnikov breg-Sv. Miklavž, ki bo zvezala najbolj znameniti vinski kraj »Jeruzalem«*» v Ljutomerskih goricah s ostalim svetom. Povsod je znano ime Jeruzalem, vendar pa je bil ta prekrasni vinski kraj, kjer dozoreva naše najboljšiše vino, skoraj popolnoma odrezan od ostalega sveta. Stara občinska cesta je bila zgrajena, če se sploh lahko govori o kakšni zgrajeni cesti, s takimi hudimi padci in vzponi, da je bila vožnja po njej življenjsko nevarna za voznika in živino. Največ se je lahko, in to z veliko muko, peljalo 500 kg blaga. Leta 1912 se je primerila nesreča s smrtnim izidom in je moral že itak kruto prizadeti oče, ki je tako tragično izgubil sina, še plačati povzročeno škodo na blagu.*

Pričelo se je z gradbo ceste Ivanjkovci-Svetinje-Jeruzalem že v letu 1930 in se je v letu 1931 končala v prvi etapi pri cerkvi v Svetinjah. S tem so bila tudi vsa dela v prvi etapi končana. Navzlic vsem prošnjam ni bilo mogoče dobiti kredita za nadaljevanje ceste do Jeruzalema, akoravno je obstajala tendenca skozi vsa leta, da se morajo končati vsa začeta dela.

Kako so se naši vinogradniki, ki so navezani edino na to cesto, in naši brezposelni viničarji, ki nimajo nikjer drugod zaslužka in so v velikih skrbih za vsakdanji kruh, razveselili letos spomladi, ko se je po zaslugi kraljevske banske uprave pričelo zopet z delom za nadaljevanje ceste od Svetinje naprej proti Jeruzalemu, se skoraj ne da opisati. Svojim očem niso mogli verjeti, da je vendar zopet enkrat zapela motika pri cesti — po dolgem presledku petih let.

Odvaj bi bilo povedati, kje je tičal vzrok, da se ni prej pričelo s temi deli. Našli so enostavni razlog, da cesta ni potrebna in da nima gospodarskega pomena, dokaz, da je bilo to enostavno izmišljeno, je to, da se je sigurno ugotovilo pred začetnim delom v letu 1930, da obstoja potreba po cesti in da ima veliki gospodarski pomen, vsekakor pa je v isti meri, če ne v večji, potrebna, kakor pa cesta, ki so bile v zadnjih letih v našem okraju zgrajene. Nočemo oporekati

zgrajenim cestam, temveč samo predočiti, da se mora za vse ceste gledati z istega stališča, to je po potrebi in iz gospodarskega pomena, kar smo v zadnjih letih pogrešali za cesto, ki je bila že prej izgrajena v prvi etapi. Že sedaj, ko so izvršena samo zemeljska dela in cesta sploh še ni sposobna za promet, se vrši ogromen promet, tudi avtomobili že vozijo, seveda bo cesta izpolnila svojo nalogo popolnoma šele takrat, ko bo dograjena do banovinskih cest Pavlovci-Sv. Miklavž in Ivanjkovci-Radomerje v Ljutomerskem okraju.

Da se je moglo pričeti letos z nadaljevanjem gradnje ceste, gre vsa zahvala našemu g. banu, ki je, uvidevajoč skrajno potrebo po cesti in skrajno bedno stanje naših viničarjev, ki nimajo kruha, popravil storjeno krivico v prejšnjem JNS režimu s tem, da je blagovolil nakazati potrebni kredit za gradbo ceste na intervencijo nad vse agilnega in priljubljene našega duhovnega svetnika dekana g. Bratuška.

Izvršeno so sedaj sama začetna dela, zaradi česar prosimo in apeliramo na g. bana za nadaljnjo naklonjenost in podporo za gradbo ceste Svetinje-Jeruzalem-Kotnikov breg-Sv. Miklavž in za nakazilo še potrebnega kredita za napravo prepotrebnihih objektov in za gramozenje ceste.

Za letos se nam obeta zelo huda zima, letina je bila zelo slaba, viničarji niso ničesar pridelali, zaradi česar bo beda med našim ljudstvom neusmiljeno razsojala. Apeliramo in prosimo za pomoč, da bi se dodelil kredit za nabavo gramoza, da bo mogoče zaposliti viničarje in male kmete čez zimo, da se bodo lahko preživljali.

Znano nam je, da je tudi drugod obupno stanje in da kraljevska banska uprava ne more vsem ugoditi, vendar pa opozarjamo na dejstvo, da so naši vinski kraji letos najhujše prizadeti zaradi slabe letine, posestniki, vinogradniki, ki po navadi v zimskem času určujejo svoje gorice, jih letos ne bodo mogli urejevati, ker še toliko ne bodo dobili za vino, kolikor so potrošili za galico.

Kakor nam je z največjo uvidevnostjo v letošni letu naklonil g. ban svojo podporo, enako ga prosimo za nadaljnjo podporo. Tako slabih letin pa nas Bog varuj.

Drobne novice

Koledar

Petek, 23. oktobra: Klotilda, mučenica; Jožefina, devica. Prvi krajec ob 13.53. Herschel napoveduje dež in sneg.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Terezija Medved, soproga poštnega poduradnika v pokoju. Pokopali jo bodo danes ob pol 2 popoldne. — V splošni bolnišnici je umrl g. Pavel Kogej, žandarmerijski narednik. Pogreb bo v soboto ob 3 popoldne.

† Na Vranskem je umrl Anton Zorko v 82. letu starosti. Bil je višji pisarniški predstojnik v Celju. Pogreb bo v soboto, 24. oktobra ob 10 popoldne na farno pokopališče na Vranskem.

† V Novi vasi pri Slov. Konjicah je umrl g. Arbeiter Jožef, posestnik. Dolgo časa je bolehal na pljučnem katarju. Bil je zgleden gospodar in vnet katoličan.

Naj v miru počivajo! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Vsi znaki kažejo, da bo letos ostra zima! Oskrbite se pravočasno z našo najboljšo in najbolj zdravo prirodno mineralno vodo,

ono z rdečimi srci na etiketi!
RADENSKO!

Pišite se danes po brezplačne prospekte in cenike na

Upravo

Radenske Slatine, Radenci pri Mariboru!

— Rektorat univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani razpisuje mesto asistenta-pripravnika pri inštitutu za ceste in železnice. Prošnje, opremljene s prilogami po § 3 in 4 uradniškega zakona, je vložiti na rektoratu univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani do 10. novembra t. l.

— **Praktični izpiti na drž. učiteljski šoli v Ljubljani.** Praktični izpiti za otroške vrtarice (zabavilje) se bodo začeli v sredo, 11. novembra 1936, praktični veroučiteljski izpiti pa v soboto, dne 14. novembra 1936, ob 8 popoldne. Kandidatje oziroma kandidatke naj svoje pravilno opremljene prošnje za pristupitev k izpitu vložijo uradnim putem pravočasno tako, da bodo vsaj do 9. novembra oz. do 12. novembra v rokah izpitnega odbora, sami pa naj se zglasijo pol ure pred začetkom izpita v direktorjevi pisarni. Zakasnele prošnje kakor tudi zamudniki pridejo v poštev šele za prihodnji izpitni rok v aprilu. Posebna obvestila se kandidatom oziroma kandidatkam ne bodo razpošiljala. — Izpitni odbor.

Mala, a vendar najpopularnejša filmska umetnica Danes premiera v KINU SLOGII

Shirley Temple v filmu Zlati kodrčki

Nemški dialogi
Najboljši film s
staro in mlado

— Sedmina po pok. ravnatelju g. Černivcu Antonu. Pokojni ravnatelj je bil šentvidec po rodu. Obiskal je večkrat svoj rojstni dom, kjer bivata še dva brata in sestra. Tako zaslužnemu rojaku, ki je sestavljal toliko šolskih knjig, je šolska mladina v št. Vidu pri Stični pokazala svojo hvaležnost s tem, da je v torek prišla v svojo domačo cerkev in se udeležila sv. maše in molitev za pokojnega.

— **Nov vodovod.** Iz št. Vida pri Stični nam poročajo: Včeraj, 19. oktobra so vendar pričeli s delom pri tolkanju zaželenem vodovodu. Vodovod bo gradil higijski zavod za enkrat se bo naredilo zajemališče pri studencu »Maklenovec«. Začetek dela je bil slovesen. Šolski učenci so prišli k studencu. G. šolski upravitelj Jevnikar je obrazložil pomen in korist vodovoda. Domači župnik je poudarjal, da je na božjem blagoslovu vse lažje, zato se ravnamo po geslu: Z Bogom začni vsako delo, pa bo dober tek imelo. Opravila se je kratka molitev in krampi in lopate so pričeli delati.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenice«.

— **Huda nesreča.** Smrtonenvarno se je ponesrečil 66-letni posestnik Jožef Fijan iz Sp. Velovlaka, okraj Ptuj. Pri obešanju koruze je padel z lestve več metrov globoko in si zlomil tilnik. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

— **Prepovedan tisk.** Službene novine št. 243 objavljajo, da je državno pravdnštvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširjati št. 10 časopisa »Književnik«, ki se tiska v Zagrebu.

— **Cesta v Gorskem Kotoru** (Brod-Delnice-Jelenje), ki je bila vsled snežnih zametov zaprta, je zopet očistena ter je avtobus t. l. Automontaže d. d. v Ljubljani, zopet začel voziti. Voz preko Žužemberka—Kočevja, ker je cesta v Ribnici vsled popravila zaprta, in sicer odhaja iz Ljubljane izpred hotela Miklič jutraj ob 6 ter dospe na Sušak ob 12.30. Iz Sušaka se vrne ob 14.30 in dosepe v Ljubljano ob 21. Automontaža d. d. v Ljubljani namerava celo zimo vzdrževati promet v kolikor ji tega ne bi preprečile vremenske nepravilnosti. Za zimsko sezono je zgradila poseben jeklen avtobus, ki je bil razstavljen tudi na letošnjem jesenskem velesejmu. Avtobus se je v vsakem oziru odlično obnesel, kar dokazuje, da je že en tak prodan v Daruvar. Čestitamo mlademu domačemu podjetju k doseženim uspehom. Želeli bi bilo tudi v bodoče take cenene in ugodne zveze z Sušakom, kakršna je bila v pretekli sezoni. Vsi uspehi t. l. Automontaže d. d. v Ljubljani so dokaz, da se da s trdnjo voljo in s složnim delom le nekaj doseči, vsekakor več nego s prepiranjem in šikanami, bilo s kateregakoli naslova.

— **Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove«** grenke vode, zavžite jutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— **Cenena potovanja v Nemčijo.** Nemška železniška uprava je v svrhu pospeševanja tujeskega prometa do konca leta 1937 podaljšala veljavnost 60% znižane vožnje na nemških železnicah, ki ve-

lja za vse inozemce pri najmanj sedemdnevnem bivanju v Nemčiji. Kuponske vozne karte za Nemčijo so veljavne 3 mesece, morajo se pa za odhod in za povratek pred nastopom potovanja nabaviti v uradni pisarni jugoslovanskega potniškega pisarni »Putnik«, kjer zamorejo potniki nabaviti tudi cenene kliringmarke. Na ta način je postala Nemčija ena najbolj cenjenih držav za potovanja. Vse informacije in prospekti, tudi za divna zimska potovanja, ki jih prireja Hamburg-Amerika Linie, se dobijo v pisarnah »Putnik« v Mariboru in Celju.

Volitve jeseni

— **Nove knjige.** Delledda Grazia, Golobje in jastrebi, roman, poslovenil dr. Joža Lavrenčič (Ljudska knjižnica), 45 Din, vez. 60 Din; Kalan Janez, Pridige enega leta (za vse nedelje, praznike in posebne prilike), 44 Din, vez. 60 Din; Zaggar dr. Jakob, Marija je moja mati — razširjenje čudodelne svetlinje — svetniška pot bl. Katarine Labouré, 16 Din; Valant, Krščanska strokovna organizacija, 3 Din; Uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov, 3 Din; Vandro Jos. Kecek z naših gora, I. knjiga: Na hudi poti, povest, vez. 35 Din; Milkovič, Barake, povest, 5 Din, vez. 8 Din; Hudales, Postela gospoda Fibriha, povest, 5 Din, vez. 8 Din; Ribičič, Čurimurel, 5 Din, vez. 8 Din; Nocy, Jugoslawische Frauenlyrik in deutschen Uebersetzungen, 100 Din; Jalen, Grobovi, igra, 15 Din; Sič, Trgovsko knjigovodstvo, I. del, vez. 65 Din; Kregar ing. arh., Naš dom, kako ga zgradimo, III. del, 30 Din. Vse te knjige naročite v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani.

— **Da boste stalno zdravi je potrebno, da redno pijete Radensko,** ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Ljubljana

— **80 letnice g. Frana Novaka,** ustanovitelja slovenske stenografije, je proslavilo na večer pred 22. oktobrom tudi 90 učencev in učenk obeh tečajev na Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2. Zavodov profesor stenografije dr. Blaž Svetelj je gojenkam in gojencem razgrnil življenjsko pot in delo našega najzaslužnejšega stenografa. Trgovski učni zavod pa je s tem tudi pokazal, da goji stenografijo z vso verno in posvečeno tudi brzoopisu toliko intenzivnega pouka, da pošilja lahko v prakso perfektne absolvente.

— **IV. prosvetni večer,** ki bo danes, dne 25. oktobra ob 8 v verandni dvorani hotela Union, velja obisku ljubiteljskih vrhov, ki obdajajo: Zilbertal, Stubaital in Vintsehgau. Ze pogledi na te gorske velikane so očarljivi. G. predavatelj prof. Janko Maklar jih je ujel v svojo zaklenjeno kamrico, zato bo obisk teh gora v njegovi družbi gotovo zadovoljil slehernega turista. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva c. 7. Se-deži 3 Din, stojšča 2 Din, za dijake 1 Din.

— **Misijon pri sv. Družini v Mostah,** ki ga že od preteklih sobote vodijo oo. misijonarji lazaristi, vsak dan lepše uspeva. Konec bo prihodnjega nedelje popoldne. Drevi, ako bo vreme dopuščalo, bo misijonska procesija z Najsvetejšim in misijonskim križem po naslednjih ulicah: Iz Ciglarjeve ulice pridev v Slapničarjevo, na Zaloško cesto, v Vodmatsko ulico ter po Ciglarjevi ulici nazaj v cerkev. Zaradi pozne ure in hladnega letnega časa procesija ne bo daljša. Procesijo v petek zvečer bo vodil prevz. g. škof dr. Rožman, ki se bo sam potrudil v Moste, da vodi procesijo prvega misijona pri sv. Družini. Ako bi pa v petek zvečer bilo slabo vreme, bo zaključna procesija v nedeljo popoldne.

— **Pobožnost za ljubljanske može in fante** bo na praznik Kristusa Kralja v nedeljo, 25. oktobra v stolnici. Pričetek pobožnosti ob 6 zvečer: govor, adoracija in slovesne litanije presv. Srca Jezusovega. Može in fante brez razlike stanu vljudno vabljeni!

KINO
Današnji spored:

21-24 **MATICA**
PREMIERA! FILMSKI SLAVCEK!
Marta Eggerth

Čarobni zvoki
(SCHLOSS IN FLANDERN)
Paul Hartmann, Georg Aleksander

27-30 **SLOGA**
Shirley Temple

v najnovejšem in najboljšem filmu

Premiera! **Zlati kodrčki**

22-21 **UNION**
Friedl Csepka, Hans Moser, Leo Slezak, Richard Romanovsky v veseloligr

Konfeti

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

— **Ljubljanska občinska seja.** Danes ob 5 popoldne bo v magistratni dvorani redna seja občinskega sveta. Na dnevnem redu so razna manjša poročila finančnega odbora. Med poročili gradbenega odbora je važna točka o spremembi regulacijskega načrta za »Baragovo«, to je novo semenišče. Med poročilom tehničnega odbora pa je točka o novem prizidku Delavskega doma. Sleda še poročila drugih odborov. Na tajni seji bosta oddani mesti župnika za župnijo v Trnovem in tiskovnega referenta na magistratu, imenovan bo tudi novi direktor na mestni ženski realni gimnaziji. Na vrsti bodo še razne manjše personalne zadeve.

— **Stenografijo, strojepis, knjigovodstvo,** nemščino itd. se lahko naučite v dnevnem ali večernem tečaju na Christofovem učnem zavodu, Do-

Filmski slavček
Marta Eggerth

v razkošnem, zelo napetem
filmu prekrasnega petja

Čarobni zvoki
Das Schloss in Flandern

Paul Hartmann
Georg Aleksander

Danes premiera v
KINU UNION

mobrarska 15. Honorar najnižji. Informacije in prijave vsak dan.

— **Pogreb malega junaka iz Drage.** Včeraj ob 2 popoldne je bil ob ogromni udeležbi občinstva pogreb malega junaka Ludvika Bartola iz Drage. Za krsto sta stopala oče in mati ter zelo številno občinstvo, drugo občinstvo pa je po vseh ulicah tvorilo neprekinjen spalič. Ob krsti je šla častna četa gasilcev. Malemu junaku je bilo poklonjenih veliko vencev, med temi tudi krasen venec z napisom: »Junaku iz Drage — ljubljanski častnikarji«. Nad grobom je govoril v imenu vseh očetov in mater g. Pleša, invalid in službenec univerze. Občinstvo je bilo med pogrebom globoko presunjeno. Zbralo je tudi znesek kakšnih 1000 Din za obubožano družino pokojnega malega junaka.

— **Prosvetno društvo Ljubljana** mesto vabi vse žlane, da se gotovo udeležijo članskega sestanka, ki bo drevi ob 8 v društveni sobi. Vabijo se tudi novi žlani! Obenem sporočamo vsem članom in članom, da bo skupni izlet v nedeljo, dne 25. okt. in to le ob lepem vremenu. Zbirališče je pri Mestnem domu ob 1 popoldne. Vabljeni vsi! Več ustno na zbirališču!

— **Licitacija za šolsko polikliniko potrjena.** Iz Belgrada je včeraj prišlo obvestilo, da so pristojna ministrstva potrdila v celoti licitacijo za zgradbo šolske poliklinike v Ljubljani. Ta šolska poliklinika bo stala nasproti poslopja srednje tehnične šole ob Askercerjevi ulici. Soglasno s potrditvijo pristojnega ministrstva je dala dovoljenje tudi glavna kontrola, take da sedaj ni nobenega zadržka več. V nekaj dnevih bodo pričeli s prvimi deli za šolsko polikliniko. Poslopje je izlicitiralo gradbeno podjetje Anton Mavrič za znesek 981.000 dinarjev.

KINO KODELJEVO Telefon 31-62

Danes in jutri ob 20. uri **dvojni spored:**

Katja Szöke Szakali in George O'Brien
Vrag na konju

— **Otvoritev otroškega vrta.** Na državni narodni šoli za Bežigradu se prične pouk v otroškem vrtu dne 26. okt. 1936. Starši naj prinesejo s seboj družinske knjižice.

— **Mnogokratnik za odmero davšine** od prirastka na vrednosti v okoliščini mestne občine ljubljanske se je določil za mesec april, maj, junij, julij, avgust in september na 7, za mesec oktober pa na 10.

— **Društvo »Dugi slepih«** se zahvaljuje gosp. ravnatelju Bergantnu Petru za dar 100 Din, ki jih je daroval v počastitev spomina pokojnega gosp. Franca Pleničarja.

— **Večerni trgovski tečaj na Christofovem učnem zavodu,** Domobrarska 15: Pouk prične v nedelje, 26. oktobra. Informacije in prijave vsak dan, tudi do 7. ure zvečer. — Poučujemo se tudi posamezni predmeti.

— **Dva ponesrečena.** Ljubljanska bolnišnica je včeraj sprejela 25-letno natakarico Angelo Tomazičevico, ki jo je nekdo s tako silo udaril, da je dobila hude poškodbe na glavi ter je morala na kirurški oddelek. — Blizu Litije je podiral drevje delavec Frane Gorše. Deblo je padlo nanj in mu zlomilo nogo v kolku. Z vlakom je bil prepeljan v Ljubljano, kjer ga je na kolodvoru prevzel reševalni avto in ga prepeljal v bolnišnico.

Maribor

— **Portreti mariborskih županov.** Občinski svet je letošnji pomlad sklenil, da se obnovi običaj iz predvojnega dobe ter se naj izvrše portreti vseh županov, ki so načelovali Mariboru od prevrata dalje, da se s temi portreti izpopolni zbirka slik mariborskih županov, ki je last mestne občine. Sedaj so slike povojnih slovenskih mariborskih županov končane. Prvega župana Viktorja Grčarja je portretiral Franc Tratnik, dr. Josipa Leskovarja je naslikal Ivan Kos, portret dr. Franja Lipolda je napravil Bučič in portret sedanjega župana dr. Alojzija Juvana Zoran Mušič. — Umestno bi bilo, da bi umetniki te najnovejše mariborske zgodovinske portrete razstavili na letošnji razstavi »Brazde«, ki bo v drugi polovici prihodnjega meseca v Mariboru.

— **Delna nočna vaja proti napadu iz zraka** bo danes, v petek zvečer. Ob 19.30 bo dan znak »nevarnost napad«, ob 19.45 bo dan znak »uzbuna«, točno ob 20 pa znak »pogasite luči«. Znak za »nevarnost napada je nepretrgan pisk siren in zvočenje vseh zvonov 2 minuti ter 3 topovski streli. Znak »uzbuna«: pisk siren v preslednik, plat zvona 2 minuti, 8 topovskih streli. Znak »pogasite luči«: pisk siren z znakom "-.", plat najmanjših zvonov 2 minuti. Znak »konec nevarnosti«: plat samo velikih zvonov 2 minuti. V ostalem veljajo za to vajo vse odredbe, ki smo jih objavili v včerajšnjem »Slovenec«. Opozorjamo občinstvo, da se ravna točno po teh odredbah.

— **Banovina za cesto na Pohorje.** Gosp. ban dr. Marko Natlačen je odobril za končno dograditev ceste, ki vodi od Pohorske ceste proti Mariborski koči in Pohorskemu domu ter je za razvoj tujeskega prometa izrednega pomena, znesek 50.000 dinarjev ter nakazal kot prvi obrok tega kredita 20.000 Din.

— **Od zveze Maistrovih borcev** smo z ozirom na naše svojetasno poročilo prejeli pojasnilo, da je odstopil samo en odbornik ter ostane njegovo mesto nezasedeno do prihodnjega občnega zbora. Njegove posle bosta vodila predsednik in blagajnik. — K temu še pripominjamo, da nam bivši tajnik Zveze ni podal nobenih informacij glede svojega odstopa in dogodkov v Zvezi.

— **Zijajoča vrzel** bo zazidana. Kakor smo doznali, namerava trgovec gosp. Greif zidati na začetku Pobrežke ceste trnadstropno stanovanjski in trgovski hišo. S tem bo izpolnjena zijajoča vrzel, ki je sedaj med vogalno hišo in stavbo gosp. Rečnika ter dobila z njo Pobrežka cesta in Kralja Petra trg čisto drug izraz.

— **Zanimiva nova industrija.** Delavstvo v obratih, zlasti v tekstilnih tovarnah je izpostavljeno neprestano nevarnostim, ki so zvezane z vdihavanjem prahu. V inozemstvu so v mnogih takih obratih že oblastveno predpisane zaščitne maske. Sedaj se je v Mariboru in sicer na Pobrežju osnovalo domače podjetje, ki bo izdelovalo take zaščitne maske. Prve maske so že prišle na trg ter stane komad 20 Din, pri večjem odjemu pa je primeren popust.

— **Iz Studencev pri Mariboru.** Ker se je v zadnjem času v nekem mariborskem listu pisalo, da bodo oo. kapucini v Studencih podedovali veliko

vsoto po rajnem posestniku Pavliču v St. Lovrencu na Pohorju, se mora to popraviti. Gosp. Pavlič je zapustil svoje posestvo, ki bo na dražbi prodano, cerkvi Matere božje v Mariboru in cerkvi sv. Jožefa v Studencih. Cerkev sv. Jožefa je podružnica fare sv. Magdalene v Mariboru. Njen župnik je vsakokratni župnik sv. Magdalene. Oo. kapucini niso lastniki te cerkve, ampak oskrbujejo v njej službo božjo ter nekatera dušnopastirska opravila v Studencih. Od imenovane dediščine ne dobijo kapucini ničesar. Toliko v obvestilo in pravilno razumevanje.

— **Združenje mesarskih in klobasičarskih mojstrov** naznanja, da bodo v mestu Mariboru in krajih Studenci, Pobrežje, Tezno, Košaki, Krčevina in Kamnica ob nedeljah mesarske in klobasičarske prodajalne zaprte pričeni s 25. t. m. ter se občinstvo naproša, da si preskrbi meso in mesne izdelke za nedeljo že v soboto.

— **Malí otroci** zaigali. Na Pragerskem je zgorelo otroško na hiši posestnika Jožeta Jegliča, ki ima 6000 Din škode. Požar sta zanetila dva 3 in 5 let stara otroka, ki sta se igrali z vžigalicami.

Celje

— **Proslava Cankarjeve 60 letnice v mestnem gledališču** bo v petek, dne 30. oktobra. Slavnostno besedo bo govoril g. prof. France Koblar iz Ljubljane. Nato bo ljubljanska drama uprizorila Cankarjevo komedijo v širih dejanjih »Za narodov blagor«.

— **Družabni večer** oficirjev celjske garnizije bo skupno z rezervnimi oficirji v nedeljo 25. t. m. ob 20.30 v mali dvorani Celjskega doma. Pododbor Združenja rezervnih oficirjev vabi vse gg. rezervne oficirje iz mesta in širše okolice, da se udeležijo zabave polnočestilno z rodbinami. — Obleka na izrecno željo promenača.

— **Strelska družina v Celju** obvešča svoje žlane in prijatelje strelskega športa, da se vrši vsak petek ob 20. in vsako nedeljo od 9. popoldne dalje nagradno sobno streljanje v hotelu Union.

— **Sirokovna obrtno-nadaljevalna šola** mestne občine Celje ima v letošnjem šolskem letu 320 učencev, med temi 79 učenk. Učenci so razdeljeni v tri razrede z 11 vzporednicami. Najmočnejše je zastopana kovinarska stroka s 4 vzporednicami. Pri pouku je zaposlenih 29 učnih moči.

— **Plačajte najemniški vinar in druge občinske dajatve.** Mestno poglavarstvo opozarja hišne posestnike in lastnike motornih vozil, da je 1. oktobra 1936 zapadlo za plačilo: najemniški vinar in kanalska pristojbina za proračunsko razdobje od 1. X. do 31. XII. t. l.; vodarina in števina za proračunsko razdobje od 1. VII. do 30. IX. t. l. in tretji obrok davšine na motorna vozila. Vse te davke je treba plačati pri mestni blagajni do 10. novembra t. l., pozneje se bodo zaračunale 6% zamudne obresti.

— **Huda avtomobilska nesreča.** Ko je šel 26-letni posestnikov sin Fistič Oskar iz Bralkovca pri Selih Zagorskih po cesti proti Podčetrniku, je 2 minuti pred Podčetrnikom privozil za njim neki avtomobil in ga povozil. Fistič je dobil pri karambolu pretres možganov, poškodoval si je pa tudi rebra.

— **Odvetnik dr. Milan Orožen** se je preselil s svojo pisarno v Gubčevo ulico 8 (nasproti davkarje).

— **Kino Metropol.** Danes »Vesela vdova« in najnovejši Merkurjev tednik.

Cerknica

Tudi pri nas bodo v nedeljo, 25. oktobra občinske volitve. Postavljeni sta dve listi. Nosilec naše liste je g. Janez Ottoničar, nosilec nasprotne liste pa pred kratkim razrešeni župan Werli. Cerkniški občani prav dobro poznajo ljudi, ki danes hodijo okrog in love glasove. Niso in nikdar ne bodo pozabili onih časov, ko so se morali kmetije-trpini klanjati tržkim močnikom in prisiljenecem. Cerkničani in njihovi sosedje prav dobro poznajo tiste, ki so v polpretekli dobi nastopali za centralizem, na nedeljskem shodu so pa prav ti gospodje zahtevali samoupravo. Saj menda prav dobro vedo, kdo je samoupravo prodal. Če pa ne vedo, pa naj bi v nedeljo malo bolj poslušali, saj jim je bilo jasno povedano. Cerkniški volilci pa tudi prav dobro poznajo tiste, ki so tako vzorno gospodarili na občini. Občinsko gospodarstvo pa zadeva vse občane, naj bodo tega ali onega političnega prepričanja. Zato pri volitvah 25. oktobra ne bo šlo za politiko v občinskem odboru, ampak za poštenje. Politike terorja, bajonetov in denunciacij je cerkniška dolina sita. Za vse, kar smo bili na svojih žepih udarjeni, za preganjanje, za laži, za norčevanje protiljudskih krajevnih voditeljev in krotiteljev JNS, bo 25. oktobra ljudska fronta vsega poštenega ljudstva v naši občini odgovorila tako, kakor se spodobi. Vsi glasovi listi poštenjakov, listi domačinov, listi malih ljudi in stran s trško gospodo! V naši občini bodo gospodarili poštenjaki iz kmečkih in delavskih vrt in nihče drugi!

Jesenice

— **Podružnica »Slovenec«** na Jesenicah išče pridnega in zanesljivega prodajalca za nedeljski »Slovenec«. Oglasi naj se v podružnici.

Novo mesto

— **Pokojni skladatelj Ignacij Hladnik** je dobil nagrobni spomenik v obliki orgel. Bil je že res skrajni čas, da se je to zgodilo, saj se je marsikdo, ki je obiskal novomeško pokopališče, zanimal za grob pokojnega Naceta, ki ni bil znan le širom naše domovine, ampak tudi daleč izven njenih meja.

— **8. novembra** bo v kapiteljski cerkvi cerkveni koncert, o katerem smo na tem mestu že spregovorili par besed. Koncert priredi cerkveni pevski zbor kapiteljske cerkve pod vodstvom organista g. Antona Markija. Spored bo obsegal 14 pesmi desetih naših slovenskih skladateljev in sicer: Premrla, Sattnerja, dr. Kimovec, Tomea, Hladnika, Klemenčiča, Foersterja, Zeleznika, Cerarja in D. Jenka. V orgelskih točkah pa bodo zastopani mojstri v svojih delih: J. Seb. Bach z devma točkama, Mihael Dachs in Matija Tome pa vsak z eno točko. Vse predram bo obsegal torej 18 točk, ter bo razdeljen na štiri dele. — Več pesmi bo spremljanih z orkestrom. Tem pesmim so instrumentalne partije napisali zgoraj omenjeni skladatelji sami, dve novi instrumentalni pa je skomponiral g. dr. Cerin, kapelnik godbe dravske divizije v pok. Na ta koncert, ki bo s svojim programom in po pripravih sodeč, nudil poslušalcem mnogo užitka, ponovno opozarjamo.

Gospodarstvo

Uspeh 6% mestnega posojila

Vpisanih in za vpis prijavljenih 20 milijonov Din

Tudi v četrtletje je bilo živo zanimanje za vpis 6% obligacijskega posojila mestne občine. Kolikor je bilo v četrtletju izvedenih vpisov in kolikor je prijav za vpis, je vsota 20 milij. dinarjev že dosežena. To je velik uspeh, zlasti če še pomislimo, da so bili nekateri pesimisti mnenja, ko se je začelo vpisovanje, da tega ne bo mogoče tako hitro doseči. Toda poteklo je komaj 22 dni od za-

četka vpisovanja, pa je razpisana vsota že dosežena. To je dokaz velikega zaupanja mestni občini ljubljanski ter bo privedlo do mobilizacije mestne hranilnice v največjem možnem obsegu. Ker traja rok vpisovanja še do 10. novembra, se bodo vpisi sprejemali še nadalje. Zlasti se pričakuje, da bodo vpisovali vpisniki posojilo v gotovini.

Izvoz naše železne rude v Češkoslovaško

Kot znano ima Češkoslovaška razvito železarsko industrijo, za katero pa ne zadostuje domača produkcija železne rude in morajo češkoslovaške Martinove peči uvažati železno rudo od daleč.

Te dni je bila med švedskimi producenti železne rude in družbo Berg-und-Hüttenwerkgesellschaft v Pragi zaključena pogodba o dobavi švedskih rud za družbo za leto 1937 in sicer za večje količine kot leta 1936.

Letos je sploh položaj po pisanju praških listov na trgu železne rude zelo napet. Kajti Španija in Maroko sta odpadla kot dobavitelja, Francija pa je vezala izvoz rud na posebno dovoljenje. Rusija sama pa tudi zaradi lastne naraščajoče porabe ne izvažajo več rud. Poraba Anglije in Francije je zelo narasla, tako da je sedaj vse navezано na Švedsko, ki bo svojo produkcijo povečala na 12 milij. ton v letu 1937 in tako dosegla svojo rekordno višino v zadnjih 10 letih. Pogodbe s švedskimi izvozniki so Čehi zaključili v švedskih kronah in funtih. Cene na svetovnih trgih so narasle ter so svetovne cene za 15% višje kot so cene, ki so dogovorjene med švedskimi izvozniki in češkimi železarnami na podlagi večletnih pogodb.

Sedaj so začeli Čehi uvažati železno rudo tudi iz Prijedora v Bosni. Pri tem je upoštevati, da so že pred leti vzeli par poskusnih pošiljav.

Za dobavo od oktobra 1936 do oktobra 1937 je pogodbeni med že prej omenjeno praško družbo ter vitkovskimi železarnami okoli 100.000 ton. To rudo izvažamo iz naše države po železnici skozi Madjarsko. Ljubljanska ruda (Čehi jo imenujejo prijedorska) ima v sebi veliko svinca, toda ker so bile zadnje čase iznajdene boljše žgalne metode, odpada prejšnja nevarnost zastrupljenja s svincom pri topljenju. Zaradi tega nam je pričakovati znatnih povečanj naših dobav železne rude v Češkoslovaško.

V naslednjem prinašamo nekaj podatkov o produkciji in izvozu naše železne rude:

Leto	produkcija ton	izvoz ton
1933	52.405	24.284
1934	179.841	111.945
1935	234.729	180.510
1936 - 8 mes.	251.569	192.647

K tem podatkom pripominjamo, da smo vzeli za leto 1936 prvih 8 mesecev prodajo naše rude v inozemstvo. Statistični podatki o našem izvozu in prodaji v letu 1935 izkazujejo gotovo razliko. Tako je po carinski statistiki znašal naš izvoz leta 1935 180.510, po statistiki ministrstva za gozdove in rudnike pa je bilo prodanih v inozemstvo 189.817 ton.

Doslej je bila največji odjemalec naše železne rude Madjarska (po carinski statistiki za 1935) s 140.165 tonami, sledi Rumunija s 37.120 tonami, Češkoslovaška s 2.851 tonami in Avstrija s 374 tonami. V prvi polovici 1936 smo po carinski statistiki izvozili 158.34 ton, od tega v Madjarsko 111.648, Rumunijo 45.706, Češkoslovaško 845 in Avstrijo 145 ton.

Izvoz v Anglijo

Belgrad, 22. oktobra. AA. Urad za kontrolo nad izvozom živine in živalskih proizvodov in predelav pri Zavodu za zunanjo trgovino je prenehal izdajati potrdila o kontingentiranju za jaje, za zaklano perutnino in purane, ki se izvažajo v Anglijo, ker je Anglija za te predmete zopet uvedla režim svobodnega uvoza. Zato odlej carinarne ne bodo več zahtevale pri pošiljateljih jajc, zaklane perutnine in puranov, ki se izvažajo v Anglijo, da se priloži tovrstnemu listu tudi potrdilo urada za kontrolo izvoza, kakor je to preje bilo predpisano. Toda angleški uvozniki kontingent ostane še nadalje v veljavi za prašiče in bo za to zanje urad še nadalje dajal potrdila o kontingentiranju za prašiče v Anglijo.

Ameriške zlate rezerve. Po poročilu ameriškega zakladnega urada so se prvokrat po daljšem naraščanju zmanjšale zlate zaloge Amerike za 9.139.000 dolarjev.

Kulturni obzornik

Knjiga za stavbenike

Inž. Franjo Dždek — Ljubljana: Analiza cene gradbenih in obrtničkih radov. Tiskala Delniška tiskarna d. d. v Ljubljani, 1936. 122 str.

Stari podjetniki bi vedeli povedati o dobrih predvojnih razmerah, ki so bile takrat med obrtniki. Prišel si k stavbenemu gospodarju in si s njim pogovoril o njegovih željah ter mu napravil zaželeno delo, predložil obračun, h kateremu si prilepil svoj zaslužek in dobil izplačano vsoto. Tudi v času po vojni je obrtnik še lahko dihal. Gradilo se je mnogo in medsebojno tekmovalje ni bilo tako hudo, da bi sililo ceno močno navzdol. Podjetnik, ki je računal za zmernim zaslužkom, je bil še vedno polno zaposlen. Nastopila pa je kriza, tekmovalje je postalo vedno hujše in cene so se ponizale in dosegle tisto nevarno mejo, pri kateri more podjetnik komaj še pošteno opraviti pogojeno delo in pri tem sam tudi živeti. Stavbni gospodarji ne oddajajo več dela zlasti javnemu v naprej določenemu podjetniku, temveč delo razpišejo in oddajo delo najcenejšemu. Med podjetniki se prične divja borba za delo in za kruh, borba, ki gre že na desetinke in stotine odstotka popusta. Podjetja staviijo ponudbe in ugotavljajo, da je nekdo med njimi še vedno cenejši in dobi delo. Prihodnja njihova ponudba ima še nižje cene in se enemu zasmešljiva sreča in delo je dobljeno. Mnogokrat pa potem na svojo žalost ugotovi sredi dela, da se je pri cenah uračunal in da ne bo mogoče opraviti pogojenega dela po pogodbi, če ne bo znižal plač delavstvu ali pa dodajal manj vreden material. Začnejo se križi in težave za vse: za podjetnika, za delavca, za gospodarja in tudi za stavbo samo.

Risarski tečaj za mizarje, ki ga priredi Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani, se prične novembra. Prijave je poslati do 27. oktobra t. l. neposredno na Zbornico TOI v Ljubljani.

Licenciranje bikov za mesto Celje bo v četrtletju, dne 29. oktobra, ob 8 na sejnišču v Celju. K licenciranju je prignati brezpogojno nad 15 mesecev stare bike ne glede na to, ali je bik določen za plemo ali ne. Priporočljivo pa je, da priženejo rejci tudi bike pod 15 mesecev stare radi določitve event. bodoče sposobnosti za plemo. Natančnejša navodila so razvidna iz zadevnega razglašja, ki je nabit na uradni deski mestnega poglavarstva v Celju.

Naša trgovina s Švico v septembru. V mesecu septembru smo uvozili v Švico naših proizvodov za 1.4 milij. frankov, od tega največ svežega sadja 0.7 milij. in žita 0.2 milij. Švicarski izvoz k nam pa je znašal 0.85 milij. Din in sicer največ plemenske živine 0.165 milij. in tekstilnih strojev 0.15 milij. frankov.

Mednarodni borzni indeksi v dobi od 10. do 17. oktobra narastel od 64.8 na 65.9 točk (tečaj na koncu leta 1927 vzeti za 100). Indeks posameznih borz je znašal dne 17. oktobra (v oklepajih indeksi dne 10. oktobra): London 81.4 (82.5), Pariz 50.7 (45.7), Berlin 44.2 (43.5), Bruselj 39.0 (37.4), Amsterdam 56.4 (54.8), Stockholm 23.6 (23.3), Curih 56.9 (55.4), Dunaj 53.7 (50.2), Praga 90.7 (92.3), Milan 115.1 (116.3), Newyork 113.2 (111.6).

Železniški tečaji v Italiji. Od 17. oktobra veljajo novi tečaji za preračunavanje na državnih železnicah. Za dinar znaša tečaj 44.15. Dne 6. oktobra je bil določen tečaj za dinar na 49 lir za 100 Din, ta tečaj pa je veljal do 17. oktobra.

Borza

Dne 22. oktobra.

Denar

Angleški funt ne izkazuje posebnih izprememb. Danes je beležil v Ljubljani 241.70—243.30, v Zagrebu 241.01—242.61, v Belgradu pa 241 denar.

Grški boni so beležili v Zagrebu 30.77—31.47, v Belgradu 30.90—31.60.

Avstrijski šiling se je na ljubljanski borzi neznačno uvrstil na 8.58—8.68, na zagrebški na 8.54—8.64, na belgrajski borzi pa na 8.58—8.68.

Italijanske lire so nudili v zasebnem kliringu v Zagrebu po 3.05, v Belgradu pa so bile zaključene po 3.10.

Nemški čeki so danes v Ljubljani neznačno popustili na 14.44—14.64, v Zagrebu pa so se neznačno uvrstili na 14.45—14.65, za sredo novembra so beležili 13.94—14.14, za konec novembra 13.9250—14.1250, za sredo decembra pa 13.9150—14.1150. V Belgradu so beležili 14.35—14.55.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterlam 100 h. gold.	2336.66—251.26
Berlin 100 mark	1743.03—1756.91
Bruselj 100 belg.	729.95—735.02
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	211.76—213.82
Newyork 100 dolarjev	4306.—4342.32
Pariz 100 frankov	201.66—203.10
Praga 100 kron	153.44—154.54
Trst 100 lir	227.—230.78

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 2.855.798 din.

Curih. Belgrad 10. Pariz 20.225, London 21.295, Newyork 435.375, Bruselj 73.25, Milan 22.925, Amsterdam 234.40, Berlin 175, Dunaj 75, Stockholm 109.75, Oslo 106.95, Kopenhagen 95.05, Praga 15.40, Varšava 81.80, Budimpešta 85.75, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.375, Buenos Aires 1.2125.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 81.50—83, agrarji 47—49, vojna škoda promptna 368.50—371, begl. obv. 67—69, 8% Bler. pos. 84—85, 7% Bler. pos. 75.50—76.50, 7% pos. DHB. 88—89, Trboveljska 180—190.

Zagreb. Drž. papirji. 7% inv. pos. 81 den., agrarji 48.50 den., vojna škoda promptna 371—373, 10. 370 den., 11. 369 den., 12. 368 den., begl. obv.

Kolikor trajajo — toliko so vredne!

Obleke iz našega blaga trajajo po več let, ne pa samo eno sezijo. Izbira torej ni težka.

Cene našega blaga za obleke so od 120— do 180— dinarjev po metru

VLADA TEOKAROVIĆ & KOMP. PARACIN

Tkanine za vsak žep in vsak okus

Tovarniške prodajalne: LUBLJANA, Gradišče 4 in v vsakem večjem mestu Jugoslavije

Med velenjskimi rudarji

»Pridi tovariš, ustanovili bomo 18. oktobra v našem društvenem domu novo strokovno organizacijo, s pomočjo katere se bomo borili za naše pravice.« To je bila vsa agitacija, ki smo jo izvedli velenjski rudarji. Napolnila se je dvorana društvenega doma z rudarji. Iz Vošnjakove tovarne je bila poslana na sestanek petičlanska deputacija. Po otvoritveni besedi je stopil pred zbrane član član centrale ZZZ g. Pirih Milko, ki je v svojem govoru obsodil kapitalizem, ki gre preko vseh božjih in državnih zakonov. Pokazal nam je jasno komunizem, njegovo vstajenje, ideologijo, delo in strašne posledice, ki jih povzroča rdeči židovski evangelij, ki ga morejo brez škode prenesti samo zmene ali pa zločinske glave in pole papirja, ne pa pravo življenje. Delavec, tvoja rešitev ni pod rdečimi judovskimi zvezdami, ki so pahile Rusijo v nesrečo in stezajo svoje krvave roke na vroča tla Španije, sejejo sovraštvo in smrt med brati, pri tem si pa polnijo žepa z zlatom, češ, ali smo vas zopet enkrat ugnali, naivni proletarci. Slovenski delavec naj išče rešitve ob Kristu s svojimi voditelji in delavsko organizacijo Zvezo združenih delavcev, ki je že v kolikih primerih pokazala odločen in uspel nastop tam, kjer je delavcu bilo treba dati pravico. Mi delavci obljubljamo, da ne bomo dopustili, da nad Slovenijo zasije rdeča judovska zvezda; obljubljamo, da ne bomo hodili za voditelji, ki pod svojo obleko, v kateri nastopajo, nosijo rdeči plašč komunističnega krščanca.

Za prvim govornikom je spregovoril član centrale g. Sešelj Franc o bistvu organizacije. Pokazal je, da organizacija ne more biti dobra, če bazira na drugem svetovno nazornem temelju, kakor na krščanskem. Takšen temelj si je izbrala ZZZ, ki kakor misijonar zbira delavce po žogah, gozdovih, kamnolomih; povsod tam, kjer se drugim organizacijam ni zdelo vredno, posvetiti tudi raztresenemu članstvu, ki zahteva mnogo žrtv in borbenosti. ZZZ se ne straši žrtv tam, kjer je potrebno pomagati. Obema govornikoma je dodal svoje misli iz bogatih izkušenj g. Zajc, ki je ponovno poudaril, da je delavčeva rešitev v organizaciji. Če bi organizacije ne bilo, bi bil velenjski rudar razkopran po Srbiji in Bosni. Organizacija ga je obdržala na svoji zemlji. Mnoge organizacije so hotele domovati v Velenju, toda sleherni je skopnela kot sneg na solncu. Marksiisti so se vsuli med nas s koši obljub. Same obljube, dejanj nobenih. Gospode in obljube

68—69, dalm. agrarji 64.50—65, 8% Bler. pos. 84.50—85.25 (85), 7% Bler. pos. 76—76.25 (76), 7% pos. DHB. 89—91, 7% stab. pos. 80 den. — Delnice. Priv. agr. banka 190—200 (190). Trboveljska 180—185, Gutmann 50—60 (50, 60), Osj. sladk. tov. 135 den., Dubrovačka 210 den.

Belgrad. Drž. papirji. Agrarji 48.50—49.50, vojna škoda prompt. 372—373 (372, 371), 12. 372—373 (372.50), begl. ob. 67.75—69 (69); 67.25—67.75 (67.25), 8% Bler. pos. 85—86, 7% Bler. pos. 76—76.50 (76), 7% pos. DHB. 90 bl. — Delnice. Narodna banka 7000—7050, Priv. agrarna banka 193.50—195 (195).

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je v glavnem neizpremenjen, vendar se opaža nekoliko tendence k popuščanju cen. Zaradi tega so bile danes na ljubljanski borzi znane notacije za pšenico in koruzo ter ajdo.

Ljubljana. Pšenica ban. 79 kg 2% in bč. 78 kg 2% 163—168, bos. 77 kg 4% 158—163, oves slav. 107—110, rž 72 kg 2% bar. 130—135, koruza letine 1935 105—107, činkvanti 128—130, umetno sušena koruza za konec oktobra 93—94, za december 95—97, ajda siva par. Ljubljana 135—140, moka ničila bč in ban. 260—265, št. 2 240—245, št. 5 220—225, otrobi debeli 107—112, drobni 90—92.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Živina

Živinski in kramarski sejem v Celju dne 21. oktobra. Na živinski sejem je bilo prignanih 134 prašičev, od tega prodanih 72 in se je cena sukala od

z organizacijo vred je običajno v dobi pol leta odnesel vrag v belo Ljubljano, kjer se bodo ponovno pripravili za ofenzivo z obljubami. Siti smo obljub, mi hočemo dejani, zato vsi v ZZZ. Naj se nihče ne pritožuje nad težavami, kdor ni organiziran! Stvarne besede g. Zajca so pri nas dobile primeren odmev. Rudarji svehujejo gospodom, naj ostanejo lepo doma, škoda plačevati železniške vozovnice v Velenje!

Izbral se je pripravljali odbor, vložila so se pravila za ustanovitev podružnice ZZZ v Velenju, ki bo močna postojanka v Saleški dolini. Za Velenjem pridejo, kakor sem zvedel od članov centrale, še druge močne frdnjave, ob katerih se bodo imeli priliko prijatelji žida Marksa razbijati glave. — Rudar.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 23. oktobra. 11. Solška ura: Od modela do kipa (gosp. Niko Pirnat). — 12. Odmevi iz naših krajev (plošče). — 13.45 Vreme, poročila. — 13.55, spored, obvestila. — 13.15 Vesel opoldansk koncert (Radijski orkester). — 14. Vreme, borza. — 14.30 Zenska ura: Kateri zakon se tičejo žene (gospa dr. Donata Capuder). — 14.30 A. Roussel: Pajkova pojedina (plošče). — 14.40 Tekstilno delstvo v boju za kolektivno pogodbo (g. Filip Uratnik). — 14.55, vreme, poročila, spored, obvestila. — 15.30 Nacionalna ura: Pomen zgodovine v življenju posameznika (dr. Albert Bazala iz Zagreba). — 15.30 10 minut zabave: Komarji — humoristi (gosp. V. Batemel). — 16. Skladbe in priredbe Josipa Rabe-Rajhenčarja: Radijski orkester. — 16.30 Preno iz Zagreba: Zbor madrigalistov po Listove cerkvene zbirke, rožnate pesmi. — 16.45, vreme, poročila, spored. — 16.55 Komski trio igra na ploščah. — 17.30 Angleško plošče.

Drugi programi

Petek, 23. oktobra. Belgrad 1.: 20 Orkester kraljeve garde. — 22.30 Narodne pesmi. — Belgrad 11.: 20 Otoki, ki so se preselili v Ameriko (Solta, Brač, 12. Pag), Aleksis. — Zagreb: 20 Lisztove skladbe. — 21 Hrvatski skladatelji. — 21.30 Violina. — 22.30 Jazz. — Dunaj: 20.30 Preno iz Radzone. — 21.30 Brucknerjev kvartet. — 22.30 Kvartet. — 22.35 Plesna glasba. — Budimpešta: 19.30 Opera. — 22.35 Olganska glasba. — 22.30 Jazz. — Trst—Milan: 17.15 Plesna glasba. — 20.49 Trgatev. — 21.05 Komorni koncert. — 22. Popovke. — 22.30 Plesna glasba. — Rim—Bari: 20.40 Trgatev. — 21.10 Vojnaška godba. — 22.30 Plesna glasba. — Praga: 20.30 Molitvena igra »Don Juan«. — 22.15 Plošče. — Bratislava: 20.35 Vokalni koncert. — 21.05 Moyseva skladba »Mojster Leonardo«. — 21.30 Angleški koncert. — 21.30 Salonska glasba. — 21.30 Italijanske narodne. — 22 R. Straussov klavirski kvartet.

100 do 650 din. Dalje je bilo prignanih 66 krav, prodanih 8, cena 1200—1900 din. Prignanih je bilo tudi 7 volov, prodanih 5, cena 1300—2800 din. 7 telic, prodanih 2, cena 1200—2000 din; prignana je bila tudi 1 koza, ki je bila prodana za 100 din. Voli so se plačevali 4—5 din za kg. telice 4—5 din, krave pa 2.50—3.80 din za kg žive teže. Kramarski sejem je bil obiskan srednje. Bilo je zelo veliko trgovcev, tudi precej kupcev. Najbolj so kupčevali trgovci s čevlji in obleko.

Ptujski sejem. Konjski in goveji sejem, ki je bil v torek 20. t. m. na mestnem sejnišču, je bil kljub slabemu vremenu razmeroma dobro založen, kupčija pa je bila zelo živahna in dobra. Prignali so 31 volov, 303 krave, 12 bikov, 37 juncev, 39 telic in 53 konj, skupaj 475 glav živine. Od teh so prodali 224 komadov, in sicer 25 volov, 140 krav, 9 bikov, 14 juncev, 21 telic in 15 konj. Cene goveji živini se od zadnjega sejma bistveno niso spremenile in so bile naslednje: voli 3.25—4, krave 1.75—3.75, bik 3—3.60, junci 2.75—3.50, telice 3.50—4 din za kg žive teže; konje so prodajali po kakovosti od 450 do 2700 din, žrebeta pa od 900—120 din komad. Prihodnji konjski in goveji sejem bo 3. novembra 1936.

Sejem za prašiče v Ptuj, ki je bil v sredo 21. t. m., je bil prav dobro založen, kupčija pa je bila srednja. Prignali so 255 velikih svinj in 182 prascev, skupaj 437 rilcev. Od teh so prodali 89 komadov. Cene svinjam se od zadnjega sejma niso bistveno spremenile in so bile naslednje: pršutarji 6, mastne svinje 6.75, plemenske pa 5.50 din za kg žive teže; mrtve teže 8—9 din; prasce stare 6—12 tednov so prodajali po kakovosti od 60—150 dinarjev komad.

stran prosta za razne opazke. Smatramo jo za zelo posrečeno.

Inž. Umek Janez.

Slovenska novejša književnost v češki reviji. V najnovejši češki reviji »Saturn«, ki je začela izhajati letos pod uredništvom dr. Miroslava Zieha, prinaša v 2. in 3. številki razgovor pisatelja A. C. Nora z dr. Otonom Berkeopcem, lektorjem slovenske na praški univerzi, o najnovejši slovenski literaturi, ki sta ga imela v praškem radio pred nekaj meseci, o čemer smo v našem listu že poročali. Nekaj pesni, ki jih je za tednjenj priliko preložil pesnik J. Carka, je bilo priloženih v »Luminu«, kakor smo tudi že poročali. V tem razgovoru nas predvsem zanima, kako ocenjujejo slovensko poevno katoliško moderno. Pisatelj A. C. Nor stavi vprašanje na ta način:

»Rekli ste, gospod doktor, da je bila skupina okrog »Križa na gori« orientirana versko. Dovolite, da k temu izrazim svojo primero, namreč, da imamo tudi pri nas Čehih mlašo skupino pesnikov, združenih ob časopisu »Rad«, kateri imajo v svojem pesništvu mnogo podob iz življenja vere in religioznosti, pa ne samo to, temveč, ki pišejo naravnost programske verzve versko pobarvane, da, skoraj psalmistične oblike, in katerim je vera vsebina in smisel poezije. Ali ni bila nekaj podobnega tudi naša skupina ob »Križu na gori«?

Dr. Berkepec pa odgovarja: »Da, samo, da je naša skupina prišla v razpor z oficialnimi katoliškimi krogi pri nas ter ni odšla iz njega zmagoslavna. Mnogo izmed teh pesnikov je zdaj že utihnilo. Ta skupina ni imela poleg Antona Vodnika večjega pesniškega talenta. (Ob »Mladini« se je pojavil Srečko Kosovel.) Njihova glavna revija je postal »Dom in svet«. Brat Ant. Vodnika France Vodnik (1903) je izdal pred tremi leti zbirko »Borivec z Bogom«, knjigo bogate mišlenske vsebine, v kateri se najsilnejše izraža notranja borba mlade katoliške generacije ter nje iskanje novih poti k poznavanju božje bitnosti. Preko ravnine drugih

pesnikov te skupine se dvigata zlasti lirika Vital Vodušek (1906) in Jože Pogačnik (1902). Med najmlajšimi religioznimi pesniki vodi sedaj Edvard Koebec (1904), ki v svoji, lani izišli zbirki »Zemlja« veže srečno religiozno čustvo z narodnim. Njegova bogata in zelo nova izrazna sredstva in globoko zakoreninjenje v rodno zemljo so obljuba in poročilo za bodoče.

Kot zgled novejših slovenske lirike so v isti številki priobčeni pesniški prevodi treh slovenskih modernih pesnikov, ki jih je oskrbel O. Elver in sicer Bogumila Paturja odločitev iz cikla »Moja mater«, namreč pesem »Oči«, potem Mirana Jareca pesem »Ko nas nekdo zapusti (Když nas někdo opouští) ter Antona Vodnika »Zlati sad« (zlatý plod), kjer ob verzih

V dálavách za mím se razzáti hory.
O svatý hradě křístálový
na hranicích mě sladké vlasti!

stoji zanimiva opazka: »na mejah Jugoslavije in Italije. Op. prevajalec,« kar seveda nikakor ne odgovarja Vodnikovemu mističnemu svetu. — Na koncu prevoda pa je zabeleženo, da so »vse te pesmi vzete iz lit. revije »Dom in svet«, ki jo urejuje prof. Fr. Koblar.

V isti številki (3) je med drugimi knjigami tudi ocena Seliskarjevega »Naslednja broda« (Na škali), kjer pravi kritik F. N. med drugim: »Naglo naravnost železnikov padec v blaznost ni pri Seliskarju zadosti psihološko utemeljen. — Način, kako se vrstijo posamezni prizori, je preveč surov (neobdelan). Samo opisi tragedije Antnege očeta, ki je zažgal svojo žago, da bo dobil zavarovalnico, ima baladno moč.« Nato sledi še ocena Nazorjevih »Povesti z mladosti« (Povídky z mládosti).

Veseli nas, da se tudi nove in najmlajše revije zanimajo za naše sodobne knjižne razmere.

t. d.

Ledena policija med ledenimi gorami

Ko je 10. aprila 1912 ob tri četrti na polnoči zadela velik parnik »Titanic« ob ledeno goro in se je čez 2 uri in 45 minut potopil in potegnil s seboj 1500 ljudi v morske globine, tedaj je ta najstrašnejša nesreča vseh časov odjeknila po vsem kulturnem svetu. Spoznali so veliko nevarnost, ki preti ladijskemu prometu v severnem Atlantiku radi plavajočih ledenih gor in so sklenili, da ustanovijo prometno policijo, ki naj v bodoče ureja promet po tem delu morja in naj obvešča parnike s signali, kje je kaka preteča ledena gora. Tako policijo so uvedle Združene ameriške države (USA), ki od tlej pošiljajo posebne čuvajne oddelke, da preprečijo nezgode. Od l. 1912 zares ni nobena ladja zadela ob ledeno goro in se ni noben človek potopil zaradi tega.

Naloga »ledene policije« je trojna: prvič mora opazovati gibanje ledenih gor in jih, če je to mogoče, razdejati; drugič mora pošiljati svaraile vsem ladjam in tretjič mora paziti na ledene plošče, ki plavajo po morju in ki ladje prav tako ogrožajo kot ledene gore.

Stroške za vzdrževanje ameriške ledene policije nosijo po številu tonaze (to je, koliko ladij vozi ondi te ali one države): Anglija, Francija, Nemčija, Italija, Belgija, Holandska, Norveška, Švedska, Kanada in Združene države. Ladje ledene policije niso velike, zgrajene so tako, da ustrezajo svojemu namenu in imajo zlasti močne stroje. Izmed posadke je na vsaki ladji po 10 častnikov in 48 moških, izbranih ljudi, ki morajo znati voditi ladjo med ledom do ledenih gor, da jo razstrelijo ali pa da iščejo ponesrečene ljudi. Ladje so opremljene z deset centimetarskimi brzostrelnimi topovi in imajo veliko zalogo razstrelilnih snovi. Seveda imajo tudi izvrstne brzojavne in najboljše radio aparate.

Ledena policija nastopi službo 1. marca vsakega leta in preiskuje severne dele morja štiri mesece. Ob tem času plavajo ledene gore od Davis Sunda vzdolž obale Labrador in Nove Funlandije. Število ledenih gor določijo po jakosti labrador-skih tokov in časih je prav veliko ledenih gor, vidijo jih po 200 do 300 na dan. Velikost gor je različna. Parnik »Pelican« s Hundsonskega zaliva je plul mimo ledenih gor, ki je bila 15 km dolga in 90 m visoka. Če pomislimo, da štrli iz vode samo osmi del gore, si lahko mislimo, kako je globoka.

Spomladi plavajo ledene gore proti jugu. Ko je vreme topleje, razpadejo in ruševine se kotilajo na pot parnikov. Čudovito je, kako daleč priplujejo take razvaline. Južna meja plavajočega ledu sega do Njujorka, ki ima zemljepisno širino ko Rim. Ledene gore najbolj ogrožajo one parnike, ki morajo pluti mimo izliva veletoka Lorenzo. Ta del vodovja je od decembra do maja poln ledu. — Ledene gore severnega oceana prihajajo iz Grenlandije, kjer se orjaški ledeniki pomikajo vedno bolj k morju. Debelina ledenih plošč južne Grenlandije se ni dognana, a v sredini je najbrž bolj debela

ko 1500 metrov. Raztezna ledena gora spolzi čez skalnati temelj v morje in se odloži. Pravijo: Ledenik ima mlade. To se pa dogaja s strašnim pokanjem in hrumenjem. Nato plava novorojena ledena gora, tako rekoč mladič ledene gore, s polarnim tokom, dokler je ne zagleda ledena policija in naznani vsem bližnjim parnikom, da je nevarnost v bližini. Ledena policija pošlje v 4 mesecih po 450.000 takih svaril.

Leta 1925 so začeli rušiti neko majhno ledeno goro. Prinesli so za 100 kg razstrelilnih snovi in gori in so jih električno zažgali. Eksplozija je poglajala v zrak steber ledu in vode, tretjina gore se je odrgala in menili so, da je življenje te gore prikrasano za najmanj dva dni. Ta uspeh jih je tako ohrabil, da so se lotili večje gore. Izstrelili so z raketno bombo vrv na greben gore, pritrili so na drugi konec veliko mino in so jo pogreznili 25 m globoko. Drugi konec vrvi so obtežili z isto težo železa. Ko je nastala eksplozija, se je ledena gora malo zazibala, ko da bi se hotela prekrčiti, a je kmalu dobila ravnotežje in je plavala naprej. Takšno hladno ledeno goro je težko vzemiriti! A s tem še niso bili končani poskusi. Konec maja 1925 so zapazili orjaško velikanko, ki se je vzpenjala 90 m iznad valov in je bila brčasta težka kakih 1 in pol milijona ton. Dva dni so zasledovali orjakinjo in so slednjič sklenili, da jo naskočijo. Ledeni gora je bila že odplula iz mrzlih tokov in je bilo že vidno, da razpada. Dolg leden jezik se je iztezal pod vodo in nanj so z veliko težavo položili razstrelivo. Učinka pa ni bilo nobenega. Gora se za eksplozijo še zmenila ni in zdelo se je, ko da ne občuti nadleg. To je poveljnika razjezilo. Sklenil je, da navrtajo goro in nasujejo velikansko količino dinamita v to luknjo. Eksplozija je bila zares strašna, a tudi razočaranje je bilo strašno, saj se ledeni gori ni zgodilo drugega, ko da je imela veliko, črno liso na beli ploskvi. In vendar bi bilo to razstrelivo uničilo tudi največjo vojno ladjo sveta!

Skušali so ledene gore tudi torpedirati, a to je kaj malo zaleglo in podoba je ta, da še nimamo primerne razstreliva za ledene gore.

Ledena policija je popravila tudi marsikako napačno domnevanje. Tako je bilo vedno splošno znano, da se bližina ledenih gor občuti, ker pade temperatura. A to se dogaja le tedaj, če piha burja od ledenih gor. Tudi to so trdili, da je moči ponoči ali v megli določiti bližino ledenih gor z jekom, vendar tudi to ni resnično. Neki oddelki ledene policije se je dvakrat peljal med enajstimi ledenimi gorami sem in tja in ko je brlžgala sirena, ni bilo nobenega odmeva. Pač pa je prihajal odmev z ledenikov, ki imajo navpične stene. Tudi to ne drži, da bi bilo nebo nad ledeno goro svetlejšo.

Ledena policija koristi tudi s tem, da dovaža ribičem na oddaljenih otokih pošto in tobak. Zlasti Novofundlandci so hvaležni častilci ledene policije.

Na severnem obali so bile v teh dneh velike povodnji. Morski valovi so pljusnili čez valobrane in velik del ozemlja je bil pod vodo. Slika s hamburskega pristanišča, kjer morajo redarji prenašati ljudi, ki hočejo na parnike in pomagati avtomobilom, da prebredejo vodo.

Rešitev nagradne križanice

Vodoravno: 1. Korotan, 7. Neapoli, 14. oka, 15. bor, 16. an, 18. sla, 19. bar, 20. Po, 21. rak, 22. omet, 24. trik, 26. na, 27. sod, 28. svitek, 30. krt, 32. lev, 33. Aleš, 34. Atos, 36. ilo, 38. ol, 39. stan, 40. Ig, 42. azil, 44. as, 45. okop, 46. Omar, 48. atek, 50. Adam, 51. oče, 52. del, 54. omet, 56. alibi, 58. re, 60. notes, 63. ad, 65. ara, 66. jata, 68. mož, 69. oj, 70. rod, 72. tabela, 74. kje, 75. slatina, 76. risalec.

Angleški humor: Bobnar in njegov sin.

Navpično: 1. kopa, 2. oko, 3. Ra, 4. obad, 5. tok, 6. ar, 8. es, 9. alt, 10. park, 11. Ob, 12. lan, 13. Irak, 16. Omiš, 17. nota, 21. rov, 22. oven, 23. teta, 25. kri, 27. sel, 28. slap, 29. koza, 31. tla, 32. loka, 33. atom, 35. sito, 37. osat, 39. skala, 40. ime, 41. gad, 43. lemež, 45. oda, 46. oči, 47. Ren, 49. kes, 51. oba, 53. Lom, 55. Mars, 57. Iran, 58. Raba, 59. eter, 61. tona, 62. ujec, 64. Dol, 66. Jan, 67. ali, 69. oje, 71. da, 72. ti, 73. as, 74. kl.

Izmed onih, ki so križanice pravilno rešili, so bili izžrebani v četrtek 22. oktobra popoldne ob 5 sledeči tekmovalci:

1. Čiček Franjo, učitelj, Aljaževa ul. 9, Maribor
  2. Klemen Peter, uradnik OUZD, Predovičeva 12-II, Moste.
  3. Uršič Leopold, urarski pomočnik, Radovljica 84.
  4. Stare Ana, gost., Topole 19, p. Mengeš.
  5. Vrtovec Milan, vpok. min. uradnik, Vidovdanska c. 9, Ljubljana.
- Uprava »Slovenca« bo imenovanim pošljala list en mesec brezplačno.
- Opozorjamo, da je za pravilno rešitev prihodnje križanice razpisanih 10 nagrad v obliki enomesečnega brezplačnega pošiljanja »Slovenca«.

RAZPIS NAGRADNEGA TEKMOVANJA.

Izmed onih, ki bodo križanico prav rešili, bomo izžrebali deset oseb, katerim bomo pošljali »Slovenca« en mesec brezplačno. Pogoji za tekmovanje so til: Pravilni rešitvi mora biti priložena križanica, izrezana iz lista in znamka za en dinar. Rešitev pošljite vsaj do prihodnjega četrtega dopoldne na naslov: Uredništvo »Slovenca« (»Križanica«) Ljubljana. Pravico do tekmovalcev imajo naročniki lista, pa tudi oni, ki list kupujejo v kolportazi ali ga le čitajo.

Svete knjige Singalezov so napisane na 2000 palmovih listih; sleherni je dolg 35 cm in ima 9 vrst.

5000 let razlike. Slika je posneta z razstave iz telesa, kjer so priredili razstavo o razvoju voza in življenja v 100 letih. Slika kaže najhitrejši, najmodernejši ameriški električni vlak in pa voz z volovsko vprego, ki so ga uporabljali kot edino vozilo pred 100 leti.

Mučeniška smrt kapucinov v Kataloniji

Izmed verskih redov, ki so najdelj ostali v Španiji in trpeli grozne muke teh turobnih časov, so bili očetje kapucini.

Prvi samostan te slavne, ljudske in človekoljubne družine Franciskovega reda v Španiji je prestal obstajevanje in trpinčenje brez primere. To je bil kapucinski samostan Naše ljube Gospe od Ajnde v Barceloni. Ze dne 19. julija, ko so se začeli napadi rdečih tolpe, je bil samostan porušen in kar po vrsti so postrelili vse brate in predstojnike.

Sledilo je izropanje samostana Naše ljube Gospe Pompejske: mnogo svetih in dragocenih umetnin je rdeča tolpa uničila ko brezposelno šaro. Prav tako so razcefrali stare, umetniško vredne knjige, razbili pohištvo in vse, kar koli so našli ondi. Samo poslopje so pustili, ker so ga menili spremeniti v bolnišnico.

Samostan Sarrià pa so spet popolnoma razdejali komunisti iz pokrajine Murcie. Ista kruta usoda je zadela kapucinske samostane Olot, Manresa, Igualada, Arenys de Mar in Borjas Blancas. Anarhistični železnikarji v Taragoniji so ondotni kapucinski samostan razrušili in ga nato zasedli. A ves ta vandalizem ni tako grozoten sprito surovosti in zverinstva, ki so z njimi morili očete kapucine in streljali nanje ko na divjačino.

Vse tiste kapucine, ki so jih dobili komunisti v roke, so odgnali pred komunistični svet, kjer so jih na najokrutnejši način mučili, pa bodi da so bili to bratje ali duhovniki ali le njih prijatelji in somišljeniki.

Prvi kapucin, ki so ga ubili komunisti, je bil pater Oriol v Barceloni, ki je moral pred svojo smrtjo prestati nepopisne muke. Privezali so ga na steber, mu izpulili brado in mu posneli kožo z obraza, da je bila vsa glava ena sama krvaveča, razcefrana rana. A pogumni pater Oriol ni tožil, marveč je še v poslednjih trenutkih

zapel »Te Deum«. Kruti barbari so ga nato položili na klado, ga bicali in slednjič ustrelili.

V Manresi so ustrelili gvardijana kapucinov, patra Benita de Santa Colorna.

V Arenysu de Mar so zverinski ubijalci mučili in usmrtili p. Echejela di Mataro in fratra Prudenta, ki je bil slep. V Sarriji so umrli slavne mučeniške smrti patri Fermin de la Cot; bivši provincial in profesor bogoslovja Modesto da Mieras; lektor bogoslovja Vincente da Peralta, dalje priznani pisatelj Rafael da Mataro in Avgustin da Montelar, tajnik provincije in še brat Marcol, dijak in brat Angel da Ferreries.

V Barceloni so bili mučeni in ustreljeni: bratje Mihael da Vianja, Giorgio da Santa Pau, Eloi da Vianja in Ciprijan da larrassa.

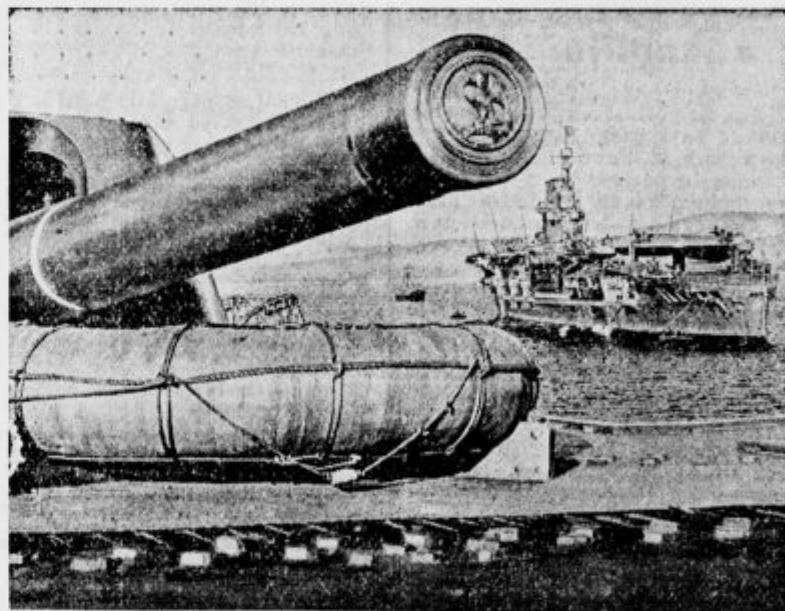
Toda vrsta mučnikov je še daljša in niti ne moremo vseh imen objaviti. Brez dvoma je resnično, da so ubili v Taragoni patra Alfonza Maria da Ager, ki je bil star misijonar sedemdesetih let in v isti provinci so rdeči razbojniki ustrelili tudi brata Felina da Tortosa.

V Igualadi so zaprli šest klerikov-kapucinov. Enega izmed njih so izpustili po posredovanju argentinskega konzulata, a v ostalih ni nobenega glasu. Vemo le to, da so bili zaprti na jetniški ladji »Urugvaj«. Mogoče so še med ujetniki, kakor je med njimi tudi še pater Armengol da Sarria, taragonski gvardijan.

Nekaj kapucinskih klerikov se je rešilo s tem, da so pobegnili v Francijo ali v Italijo, vsi drugi, ki so še ostali živi, se preživljajo z različnimi poklici in so v večni nevarnosti, da jih rdeči zalotijo in postrelijo.

Da so se rdeče tolpe spravile tudi na ta red, ki je bil povsod po Španiji vobče priljubljen, saj je toliko storil za revno ljudstvo in mu pomagal v bedi in boleznih, je dokaz, kako je vsa ta tolpa zaslepljena in prežeta s sovraštvom do vsega, kar je verskega in kar nosi redovniško ali duhovsko oblačilo.

(L'Osservatore Romano.)

Jesenski manevri angleškega brodoma na škotski obali. Slika je posneta z orjaške križarke »Rodneya«, ki je še videti del na desni; na levi nosilca letal »Courageous«.

O sovjetskih železnicah

Vemo, da ni nikjer na svetu toliko železniških nesreč kot v Sovjetiji. Vzroki zanje pa izhajajo iz sovjetskega državnega gospodarstva, če sploh moremo v tem oziru govoriti o kakem državnem gospodarstvu. Zakaj, Sovjetija se ne zmeni za blagor svojega prebivalstva, marveč ji je le za sredstva za pospeševanje svetovne revolucije. Le slučajno pride kaka vest o velikih železniških nesrečah v Evropo, o takih nesrečah, ki jih že ni več moči prikriti in ki njih učinke niti ni moči več preiskati. Državni monopol sovjetskega časopisja so zato ustanovili, da skrivajo obsežno gospodarsko razsulo in to jim tudi skoraj popolnoma uspe. A če se zgodi kaka izredna nezgoda, ki je ni moči več potlačiti, pa poročajo tudi moskovski listi o njej, češ, kakor da bi vedno poročali o vseh nesrečah. Tako se je na primer na transbajkalski progi pri postaji Karijskaja dne 22. junija letos pripetila nesreča, ki je zahtevala 103 človeške žrtve. Ta nezgoda se je razvedela šele tako, da so 16. julija v mestu Čita sodili 13 železničarjev.

Kako se boljševidem malo zmeni za življenje proletarcev, pa je dokaz to, da niso svojcem onih 103 mrtvecev niti sporočili o kaki nesreči. In tudi imen teh mrtvih niso objavili in prav tako se ne vé, ali in koliko je bilo ranjenec. Vzhodnoazijsko časopisje razlaga svojim bralcem to tako, da se dotična progla ne imenuje več transbajkalska progla, marveč progla Molotova in zato ni bilo moči ničesar zvedeti. Kako je s takimi vestmi šele za kulisami sovjetskih potvorb, pa si moremo mi-

sliti, če zvemo za skrivnost, ki se je izmuznila iz sovjetskega lista »Gudok!« Ondi zvemo, da je bilo samo pri postaji Karijskaja v enem letu 86 železniških nesreč različnega obsega. A Kaganovič je vprav tukaj dognal posebno disciplino Stahanovstva v železniški službi!

Ce hočete vedeti

Na leto pridelajo 30.000 ton popra; dobivamo ga iz Prednje Indije in Sundskih otokov.

Na svetu je 3000 raznih narečij.

V Avstraliji ni opic, ne zverin, ne kopitarjev in tudi ne jastrebov, ščinkovcev, žoln in fazanov.

Do leta 1848 je bilo skoraj v vseh evropskih državah prepovedano kaditi na cesti.

Kruh so prvi pekli ljudje v orientu. Iz Egipta je prišlo to znanje v Grčijo, odtod v Italijo. V starem Rimu so jedli namesto kruha nekakšno pšenično kašo.

Huda kletev.

»Prmejdunmajlandbenekevicencaveronapadova, vsa laska sveta mesta, prmejdun!«

»Ljubi moj zet, nikari tako ne preklinjaj, nas bo vse hudič vzel!«

Boj za naše občine

Šmarški okraj

V iluziji živi še vedno dr. Dobovišek, misleč, da so vsi oni volivci, ki so 5. maja lanskega leta volili le zaradi opozicije dr. Mačkovo listo in s tem v šmarškem okraju tudi njega, še vedno njegovi. Zato se nikakor ne more uživati v položaju, da pri Sv. Stefanu in v Zuzmu ni imel sploh nobene svoje kandidatne liste. Nasprotno je bila kot prva sestavljena pri Sv. Stefanu lista z naslovom Umurjenkom in v Zuzmu lista z naslovom Peničem in šele nato je pri Sv. Stefanu in v Zuzmu bila sestavljena in vložena še ena lista.

Vodstvo JRZ v šmarškem političnem okraju ni imelo povoda eno ali drugo listo posebej podpirati, marveč je napram vsem tem listam zavzel čisto nevtralen stališče. Glede občine Pristava pa bodi zaenkrat le povedano, da velja tudi tukaj pravilo: »Kdor se zadnji smeje, se najsiljeje smeje.« Več pa bom odgovoril ob primernem času in na primernem mestu. Zdaj le še čakam, da bo dr. Dobovišek proglasil še mene za svojega volivca, ker sem tudi jaz 5. maja 1935 volil opozicijsko listo v Celju. — Dr. Ogrizek.

Oplopnica

Iz kaosa političnih borb, agitacije, neresnice, podpihovanja in naphovanja bo tudi pri nas šla slovenska in katoliška misel svojo zmagovalno pot. Kmečko-delovno ljudstvo se je tesno oklenilo svojega tovariša v delu, trpljenju in ljubezni: nosilca naše liste Ludvika Brgleza. — Na vsem prostnem poboju južnega Pohorja od Keblija preko Oplopnice do Markečice in Malohorne, od Straže, Lačne gore in Čadrama do Gorice, Brezja in Pruhla tli v ljudeh, ki obdelujejo to zemljo in jo s svojim znojem škropijo, in še tistih, ki krečejo granitno kamenje ter ceste uravnavajo, ena sama silna volja: Brglez mora biti naš župan! Dovolj dolgo so nas tepli po obrazu, dovolj dolgo so se rogali našim žuljem! Hočemo novo življenje, življenje dela, pravice in poštenja! Naša ideja je nepremagljiva kot granitno Pohorje, naša volja neomajna! Slovenci smo in ostanemo! In katolicizem nam je oni večni temelj, na katerem gradimo bodočnost. V tradiciji zakoreninjeni gledamo v novo zarjo. Naše mlade in žuljave pesti so stisnjene in pogledi izzivalni. Kdo si drzne proti nam? Kdo si drzne proti ljudstvu, ki kakor plaz pomandrate, ki ga ne marajo, le njegove glasove rabijo. Nedeljski shod v Prosvetnem domu je bil en sam bojni klic našega delovnega ljudstva, ki hoče pravice, kruha in poštenja. Delavci, ki so še kolebali, so sprevideali, da so bili izigrani od častihlepnih »voditeljev«, zato jim ogorčeni obračajo hrbet. Njihovo mesto je samo v slovenski socialni in narodni skupnosti pod vodstvom našega velikega in modrega voditelja dr. Korošca!

Šmarčno pod Šmarno goro

Pri nas imamo zadnje čase polno senzacij, ki povzročajo mnogo komentarja in razočaranja v naši javnosti. Prva senzacija je bila, ko so nekako pred mesecem naši močnejši JNSarji pričeli z volilno kampanjo, pa ne več kot edini pravoverni Jugoslavlani in stebri države, kakor nekdanji, ampak kot »slovenska fronta« in edini zaščitniki našega delavstva ter malega človeka. Druga taka senzacija je bila ob priliki, ko smo imeli revizijo na naši občini. Vse je bilo v najlepšem redu, kakor vedno, odkar je nam gospodaril JNSarjski občinski odbor, kako ne, saj so to bili vsi najboljši možje naše občine, ki so bili v občinski upravi. Občinska pisarna je najlepše urejena, saj smo vedno slišali, da je to ena prvih občin v okraju, vzor drugim. Na žalost je pa ta vzorni red »zmešal« g. revizor kr. banske uprave in to prav pošteno. Nastala je babilonska zmešnjava, čije posledica je bila, da je razrešen celoten občinski odbor in imenovana nova uprava. Spisi so pa bili izročeni drž. tožilstvu. V svoji velikodušnosti so šli JNSarji tako daleč, da so položili v občinsko blagajno precejšen znesek, veliko večjega pa obljubil, odnosno se zavezali plačevati v obrokih v občinsko blagajno kot doto novemu županu oziroma novi upravi. Zadnja senzacija je pa ta, da je gospod, ki smo ga imeli za največjega dobrotnika občinskih revežev in katerega je JNSarjski odbor izvolil za častnega občana zaradi njegovih ogromnih prispevkov za občinske reveže, daroval, kakor se je sedaj ugotovilo, stoji zapisano v občinski knjigah vsega skupaj dvakrat — piši in beri — po 200 dinarjev, to je vsega skupaj 400 Din. Takih dobrotnikov, ki so toliko in še več darovali, je pa v naši občini še več.

Naznanila

Liubljana

1. Prosvetno društvo Ljubljana—mesto. Drevo ob 8 je sestanek vsakega moškega članstva v društveni sobi v novi palači Vojkova zavarovalnica. Priidite vsi!
1. Fantovski odsek Prosvetnega društva v Trnovem lina drevo ob 8 svoj redni sestanek. Spored bo zelo pester. Fantje, zavedajte se svoje dolžnosti in pridite vsi na sestanek. — Odbor.
1. Kino Kodoljere igra danes in jutri ob 20 dvojni spored: »Kajot« (Šuške Snakall) in »Vraga na konju« (George O'Brien).
1. Nočna služba imajo lekarnice: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62 in mr. Gartner, Moste.

Drugi kraji

Dol pri Ljubljani. V nedeljo 25. oktobra vprizori naše katoliško Prosvetno društvo ob 3 popoldne Jale-novo izdajanko »Grobni«. Vabimo!

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Petek, 23. oktobra ob 15: »Prea legija«. Dijaška predstava. Cene od 3 do 14 Din.
Sobota, 24. oktobra: »Za narodov blagor«. Izven. Znižane cene.
Nedelja, 25. oktobra ob 15: »Florentinski slavniki«. Izven. Cene od 20 Din navzdol. — Ob 20: »Konjska patrola«. Izven. Cene od 22 Din navzdol.

OPERA — Začetek ob 20.

Petek, 23. oktobra: Zaprti.
Sobota, 24. oktobra: »Pod to goro zeleno«. Izven.
Nedelja, 25. oktobra ob 15: »Čista redova«. Izven. — Ob 20: »Ples v maskah«. Izven.

Mariborsko gledališče

Petek, 23. oktobra: Zaprti.
Sobota, 24. oktobra ob 20: »Čiganski primaš Premiera«. Nedelja, 25. oktobra ob 15: »Prva legija«. — Ob 20: »Čiganski primaš«.

Poizvedovanja

Neki uslužbenec je izgubil od čekovnega urada Aleksandrova česta do mestne klavnice na Poljanah v gotovini 4000 Din ter lepo prosi najditelja, da odda denar proti nagradi na odeljki ali na mestni klavnici.

Spomini na prvi pouk v slovenski stenografiji

Pred menoj vstaja slika prvih štirih profesorov na takrat novo ustanovljeni kranjski gimnaziji. Ravnatelj t. g. Jos. Hubad nas je sicer obkadal z »nesnagami« na drobno in na debelo, rad nas je pa le imel. Zlasti še Gorenjce. Če si bil iz njegovega razreda, si imel precej več veljave pri njem. Ali pa istotako že pokoini vero-učitelj dr. Pernc. Se lasu si ni upal nikomur skriviti, tako nas je imel rad. Študenovski prirevek »tefka«, kakor smo mu rekli, je na vsa glas oznanjeval njegovo dobroto in milobo. Sedaj še živi dr. Korun bi bil šel v ogenj za svoje fanle, tako jih je imel rad in današnji slavjenec, upokojeni ravnatelj in oče slovenske stenografije, g. Franc Novak, je bil prav tako bolj naš oče, kakor pa naš profesor.

Takrat, ko smo ga dobili, nismo vedeli, da se v njem skriva tudi stenograf. Pri neki priliki nam je ravnatelj Hubad izdal to skrivnost.

»Tisto, kar je g. profesor Novak napisal v letošnjem izveščju o slovenski stenografiji,« tako nam je govoril, »pa le dobro shranite, vam bo še prav prišlo. Gospod profesor zna namreč stenografijo, kakor le malokdo.«

Prišli smo v četrto šolo. Četrtošolcem je bil tiste dni že dovoljen obisk prostega predmeta stenografije. Seveda nemške. Precej se je nas oglasilo za ta predmet. Vendar je pa g. prof. Novak dvomil, da bi bilo število za gospode pri tedanjem deželnem šolskem svetu veljalo za zadostno. Zato nam je obljubil: »Če nemška stenografija ne bo dovoljena, vas bom pa učil slovenske.«

Mislil, da je takrat z mano vred še marsikdo na tihem želel, da bi nemška stenografija ne bila dovoljena. In res ni bila. Zato je g. profesor ostal zvest svoji besedi — začel nas je poučevati v skrivnostih slovenske stenografije.

En pomislek smo imeli vsi in smo ga tudi povedali na ves glas: »Gospod profesor, pa nimamo knjig. Kako bo šlo?«

Kratko nas je zavrnil: »Nič zato! Tudi brez knjige bo šlo, boste videli da. Kar pogumno se oglašite!«

In res je šlo. Kar igraje je šlo. Najprej z abecedo, potem pisanje samoglasnikov: vse brez posebnih mukopolnih pravil. »E« se največkrat rabi, zato ga pišemo takole — pokazal nam je, pa je šlo. »A« je krepak glas, zato ga vložimo v soglasnik s tem, da soglasnik podedelimo, »i« je visok glas, zato gremo z njim v višavo, nad osnovnico takole, vidite — videli smo, pa smo že znali in razumeli. »O« je volč glas, zato ga pišemo v stenografiji takole — pa nam je spet pokazal, kako se soglasnik izvolli. »U« pa je nizek glas, zato pa gremo z njim v nižino, pod osnovnico, vidite. Kar poznalo se je, da uči stenografijo mož strokovnjak.

In potem vezave soglasnikov in še to in ono, vse je šlo lepo igraje, četudi brez knjige. Tako smo dijaki kranjske gimnazije bili med prvimi, ki smo znali stenografijo po še sedaj veljavnem Novakovem prenosu.

Res je, da smo včasih malo popustili v svoji vnemi. Mlad človek se hitro razvname, pa tudi hitro popusti. Da nas je znal dobri gospod tako lepo po očelovsko spet vneti za svoj predmet: »Toliko vam lahko zaupam, da vam bo stenografija povsod v življenju služila. Tisti, ki boste šli v bogoslovje ali pa k pravoznanstvu, jo boste pa krvavo potrebovali.« Pa je spet šlo.

Kako se je godilo s stenografijo tistim, ki so šli študirat pravo, ne vem povedati. V bogoslovju pa dobro vem, da nam je zelo dobro služila. Zlasti pri t. dr. Kreku. Pa bodisi pri filozofiji ali pa pozneje pri sociologiji. Njegova v litografiji izdana »Narodna ekonomija« je napisana večidel po mojih stenogramih. Le škoda, da je bil dr. Krek pri razlagi tako širok in globok, oziroma da je bilo obširni tvari odločno bore malo ur in se to tudi pri zadnjih dveh poglavjih tega dela prav občutno pozna. Brez Novakove stenografije bi pa še tega ne bili nikdar imeli.

Novakovi učenci smo bili tudi tisti ljudje, katerim je najprej odkril svojo vpeljavo tako zvanega srednjega »v«. Z vsa vno mo nam je kazal, kako je na to misel prišel. Najbolj zaradi brzočestnosti pisave in pa, ker se »v« v zloženkah »bv cv čv ...« itd. piše s tako zvano »penitjo«. Mladi in navdušeni stenografi smo seveda to vpeljavo z vsem ognjem potrdili in sprejeli, gosp. profesor je pa naše mnenje lepo zavrnil, češ: »Če boste vi to potrdili, ne bo šlo, če bodo pa to reč potrdili češki in hrvaški stenografi, potem bo pa šlo.« In šlo je. Visoki gospodje so bili takrat z nami enih misli.

Veliko let je že preteklo odkar smo se vsedli kot prvi Novakovi učenci za stenografsko klop. Da še danes mi rade pohiše misli nazaj v tisto dobo. Gotovo se tudi z menoj vred še danes mnogi z veseljem in s hvaležnostjo spominajo tistih ur, katere je jubilat v svoji dobrohotnosti brezplačno žrtvoval nam, takrat še mladim razporejencem.

Naj blagi gospod ve in zna, da znamo danes višje ceniti njegov trud, kakor smo ga znali takrat... Langerholc.

Mariborsko gledališče:

Emmet Lavery: Prva legija

(Režija g. Petra Malca.)

Uprizoritev Laveryjeve »Prve legije« v Mariboru je bilo tveganje podjetje. Naše širše občinstvo umetniško še ni dovolj vzgojeno ter hodi v gledališče radi zabavnega repertoarja. Pričujoča drama iz duhovnega življenja pa je čista dietna hrana, primeren posladek samo za intelektualno občinstvo, ki je samo kdaj razglabljalo o takih in podobnih rečeh. Zgodilo pa se je nekaj, kar bi niti najmanj ne pričakovali, predstava je bila dobro obiskana in je vzbudila med občinstvom živahne komentarje. Da pa je poteklo tako in ne drugače, je v veliki meri zasloga g. režiserja P. Malca, ki nam je predstavil igro tako zanimivo, da smo jo lahko veseli.

Igra nudi nešteto režijskih problemov, glede katerih bi hodil zaman brskati po raznih režijskih priročnikih. Že sama vsebina je odsko na moč klovijava. Borba za Boga na metafizični, teološki ravni ustvarja nujno neko umirjeno, očiščeno ozračje, visoko nad strastnimi izbruhi in zemeljsko razbeljenimi čustvi, ki se drami tako zelo prilagaja. Ob dramatično tako krhki snovi, kakršno razvija pričujoča igra, zija za režiserja vrsta skritih brezov, mrtvih prizorov, monotonij v prostoru in dialogu, zoper katere se mora z vsa iznajdljivostjo boriti. In priznati moramo, da je bil g. P. Malca docela kos svoji težavni nalogi. S krepkimi podarki, ki so ostrili nasprotje med verujočimi in dvomljivci, s spretnim menjavanjem skupinskih prizorov je spravil igro v silen pogon, potegnili za sabo občinstvo, ki je pod močnim dojmom pozabilo, da se razpreda na odru snov, ki je daleč od vsakdanjega življenja, o kateri ni nikoli razmišljalo. Najkrepkeje pa smo čutili urejajoč režiser jevo roko v celotni monumentalni zamisli, v ustvaritvi onega gotično občutenega očiščenega ozračja.

Sport

I. kongres zimskošportnih delavcev kraljevine Jugoslavije.

Kako pritegniti mladino v smučarske vrste?

(Skupni referat štev. 6.)

Kar se tiče historijata razvoja mladinskega smučarstva na poedinih teritorijih naše države, bi bilo ugotoviti naslednje:

Na severu naše države leži zibelka tega razvoja. Tako se je organizirala mladina na teritoriju današnje gorenjske podzveze že pred več kot 10 leti ter sodelovala pri mladinskih tekmovalnih. Ali še pred nekaj leti je bila ta mladina pravilno organizirana. Ta pokret se je razširil proti jugu, tako najdemo danes skoro po vsi dravski banovni organizacije smučarske mladine. Nekateri teh organizacij stoji že danes na trdni osnovi, medtem ko se ostale nahajajo še v slanju razvoja.

Nekateri klubi so pravočasno spoznali, da se mora organizirati mladina, da bi si s tem zagotovili za bodočnost naraščaj — naravno tekmovalni naraščaj.

Kar se tiče šolske mladine, izhajata iz dospelih referatov dva nasprotujoča si mišljenja: Prvo, ki je v manjšini, hoče šolsko mladino vključiti v klubih, drugo pa uvideva in pozdravlja, da spada šolska mladina tudi v tem pogledu pod okrilje svoje šole. Marsikaj predlagata obdva naziranja, marsikaj pa celo zahtevata. Da bi našli kompromis, moramo najprej iskati vzroke ter razloge obeh mišljenj o odnosu naziranja.

Kje vlada prvo mišljenje? Vlada na onih teritorijih, katera so v pomanjkanju snega in katerih prebivalstvo je več ali manj siromašno. Tako si šole ne morejo nabaviti smučarske opreme za svojo mladino. Zelo verjetno, da nimajo te šole iz istega razloga, t. j. zaradi pomanjkanja denarja, tudi možnos, poslati vsaj v počitnicah učitelja-smučarja niti z onimi diaki, ki imajo svojo lastno opremo itd., na smučarske terene. Zastopniki prvega mnenja vidijo torej rešitev problema v tem, da mora mladina pristopati k združenju, katera bi mladini lahko nudila ono, kar šola ne zmore. Res je dandanes večina šol, bolj rečeno učiteljska teh šol, na smučarskem športu desinteresirana ali celo neprijeteljsko razpoložena. Zakaj? Ali je učiteljsvo principijelno proti

vsakemu športu? Imamo še danes mnogo tovrstnih »vzgojiteljev mladine«, kateri pojmujejo in poznajo svojo dolžnost samo polovičarsko ali pa so zaključili na temelju izkustev, da ima mladina, ki goji šport, slabe uspehe v šoli. Zadovoljujejo se s to konstatacijo, mesto da bi skušali odpraviti ta nepravilen razvoj.

Kakor vidite, mora biti jedro problema samo denarno vprašanje. Naloga JZSZ-e in to v najmožnejšem sodelovanju s svojimi člani-klubi je, premagati in odstraniti te in vse druge zapreke.

Kje vlada drugo mišljenje? Predvsem v Dravski in Savski banovni, torej na teritorijih, ki so precej bogati na snegu in kjer je že za mal denar mogoča narava smučarske opreme. Tukaj je odvisno samo od učitelstva, v kolikor se to zavzema za šolsko mladino glede smučarskega športa. To, kar sem omenil prej glede onih dveh vrst učiteljskih naziranj, se tiče naravno tudi teh dveh teritorijev, toda tu imamo tudi kader učiteljev, ki se zavedajo, kaj vse spada v krog njihovih dolžnosti. Vemo, da se bo ta kader iz leta v leto množil.

Poizkusil sem fiksirati vzroke in razloge obeh mišljenj, ki izhajata iz referatov. Da bi našli rešitev, katero ne spada v skupni referat, ki pa more biti posledica tega, je potreben temeljit študij. Kar se ostale mladine tiče lahko konstatiramo, da večina društev, ki imajo mladinske odseke, izrabljajo mladino samo v to svrhu, da bi si pripravili tekmovalni naraščaj, in to le v tehničnem oziru.

Naloga, ki pripadajo v šoli učitelstvu, so prevzeli tukaj društva, ker ona mladina, ki sme vstopiti v društvo, ne zahaja več v šolo. Radi tega je dolžnost vodstva združenja, da izbiraio za vodstvo mladinskih odsekov samo take ljudi, ki so v vsakem oziru sposobni. Ti ljudje ne smejo biti samo športni učitelji, temveč tudi športni vzgojitelji. Ti ljudje bodo svojemu društvu vedno hvaležni za vse dobro, kar so od njega prejeli, ter mu ne bodo odrekli nikdar svoje pomoči in podpore.

(Nadaljevanje v jutrišnji številki.)

Nedeljsko srečanje

SK Ljubljana : Hašk

Za večino ligaških klubov bo v nedeljo dan počitvanja. Le dve tekmi za državno prvenstvo se bosta vršili. Ena v Ljubljani in ena v Beogradu. Obe bosta zanimivi in tudi zelo važni. Naš domaćin bo sprejel v goste HAŠK iz Zagreba, BSK bo pa pomeril svoje moči z doslej še nepremagano Slavijo iz Sarajeva.

Naš zastopnik, ki se je v nedeljo pokazal v precej slabši luči, bo moral napeti vse sile, ako hoče oprati svoj poraz s pretekle nedelje. Za HAŠK je zanimivo pred vsem to, da zna biti zelo nevaren nasprotnik, četudi se doslej še ne more pohvaliti z razporedom na ligaški tabelici. Ima pa za seboj tekmo, ki mu je prinesla tek uspeh, da je namah postal zopetni ljubljeneč športnega Zagreba. Odpravil je povsem nepričakovano, toda zaslužen, državnega prvaka BSK z rezultatom 2:1 ter si s tem pridobil dve dragoceni točki. Zato je razumljivo, da bo skušal tudi v nedeljo s svojo lepo in fair igro prisiliti Ljubljančane do kapitulacije. Vsekakor se nam obeta prav lepa tekma, četudi je gotovo, da ne bodo imeli naši fantje v nedeljo v Haškoveh tako močnega nasprotnika, kakor pa v rutinirani enajstorici BSK. To pa jih seveda ne sme zmotiti, da bi se pojavili na igrišču s takim napadalnim trio kot pretefeno nedeljo in nastopiti v tako raztrgani igri, kakršna je ob priliki srečanja z BSK-om spravila v slabo voljo nad 3000 prisotnih prijateljev nogometnega športa. V ostalem pa prepustimo to stvar odličnemu trenerju g. Obitu, ki je gotovo tudi sam sprevledele škikost obeh zvez. Kakor čujemo, bo do nedelje tudi Pepček že toliko okrevale, da bo lahko nastopil proti HAŠK-u ter s svojo solidno igro pomagal k sigurni zmagi Ljubljančanov. Do tega mora priti. Z nedeljsko tekmo moramo doseči skupno sedem pik. Takja je zahteva športne Ljubljane in taka je želja naših igralcev.

V nadi, da se bo prednja zahteva, odnosno želja uresničila, prosimo vse prijatelje nogometne

Gostilna Ražem na žabjaku

Telefon 28-57

Vsak četrtek in petek sveže morske ribe.

prilavljene na razne načine, izvrstna domača kuhinja. Prvovrstna dalmatinska in štajerska vina, nova portugalka. — Za obilen obisk se priporoča

Zoran Ražem

kateriga rezkost je režiser z individualno noto omilil z občutjem mile dobrote kakega Frančiška Asiškega, ki je sijala iz igre jezuitskega rektorja. Za vsa to uspešno opravljeno delo pa je bilo treba režiserjeve kongenijalnosti z igro, ki je porojena iz čiste duhovnosti.

G. Malec je igral hkrati drugo največjo vlogo, dobrotnega, duhovno očiščenega rektorja. Dasi je bil rektor v njegovi zamisli nekoliko podprtano miloben, skorajda svetniško ožarjen, kar se je mestoma bilo z besedilom, je ostavila njegova kreacija vendarle močan dekorativni dojem. Kot rektor je nakazal osnovni ton tudi ostalim osebam. Najbolj se mu je približal s podprtano dobrotljivostjo in prizanesljivostjo g. Grom kot vizitator. Prav tako je ugajal s svojo hrupno prisrčnostjo posvetnega duhovnika monsignor Carez, ki ga je igral g. P. Kovč. Vodilno vlogo patra Aherna je upodobil s primernim taktom g. Nakrst. Ustrezal je zlasti v prvih scenah kot posrednik med rektorjem in obema vihračem Fultonom in Rawleighom. Slikejši je bil kot dvomljivec, ko je poudarjal preveč jurista in premalo duhovnika. Imeniten je bil g. Gorinšek kot brezbožni dr. Morell, zlasti v prvem delu, spokorjenje se mu ni posrečilo. Preostro je podrtaval svoj togi značaj in strogi red g. Košuta kot podrektor. Simpatična sta bila mlada vihrača Rawleigh (Verdonik) in Fulton (Blaž). Omeniti še moramo Košiča kot prefekta in Borka kot Strelskega.

Mladika : Slavija in Korotan : Grafika

Klubi v drugem razredu so odigrali že nad polovico svojega programa. Med njimi je agilna SK Mladika s Kodeljevega pospravila s tekem z najmočnejšimi zastopniki tega razreda štiri točke, tako da ji preostanejo le še tekme z lanskimi tretjerazrednimi. Prvi tak nasprotnik je SK Slavija, ki bo v nedeljo nastopila proti SK Mladiki. Slavija je vseskozi nevaren tekmeč, saj je bil poleg Mladike najprej kandidat za prvaka v tretjem razredu, s katerimi je imela Mladika nemalo posla, da se je preko nje povzpela v drugi razred. Nov način tekmovalja, ki ga je odredila LNP je pa zopet združil oba neizprosna tekmeča v en razred. Brezdvoma bo torej hotela Slavija dokazati, da je Mladiki enakovreden nasprotnik. Mladika pa hoče nadaljevati svoj polet med prve klube tega razreda. Torej dovolj močnih argumentov, da bo srečanje zanimivo. Ker pa bo v predtekmi nastopila SK Grafika proti Korotanu v prvenstveni tekmi, bo prireditelj na Mladiki brezdvoma največja nedeljska dopoldanska atrakcija, ki bo napolnila igrišče s simpatizerji vseh moštev.

Celjski sport

Celjski sport. Sestanek nogometne sekcije SK Jugoslavije bo danes, v petek, ob 8 zvečer v klubovi sobi v Domu.

SK Rapid : SK Atletik. V nedeljo, 25. oktobra bo ob 15 na igrišču pri Skalni kleti prvenstvena prvorazredna tekma med SK Rapidom in SK Atletiki.

★

LZSP. (Službeno.) Danes v petek, dne 23. t. m., ob 20 v danski sobi kavarne Emona seja upravnega odbora, pol ure prej seja tehničnega odbora. — Prosimo, vsi sigurno in točno.

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1

Podružnica: Aleksandrova 6

Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravni posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravnistiha lista.

ZAHVALA. Za premmnoge dokaze pri-

srčnega sočutja ob smrti naše ljubljanke

Pavle Triplat

se tem potom vsem toplo zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Volavšku za nadvse požrtvovalni zdravniški trud, pred. g. dekanu Zahrebu za tako lepo podelitev poslednjih svetotajstev, enako domačemu g. župniku v Lescah. Nadalje pevcem »Vzajemnosti« za krasno petje, vsem darovalcem lepega cvetja, s katerim so jo obsuli. Končno vsem, ki ste nas v teh hudih urah tolažili in spremljali našo Pavlo v tako velikem številu k prezgodnjemu grobu. Bog Vam bogato povrni!

Lesce - St. Vid n. Lj., 22. okt. 1936.

Globoko žalujejo ostali.

Tinček in Tonček v Atlantidi

189.

Nenavadni nebotičnik.

Pa se je Tonček po nebotičnem bal za svoje življenje. Gorila je srečno pristala na tleh. Skok čez prepad ni nikomur skrivil niti lasu. Tonček si je otipal kosti in ko se je prepričal, da so še cele, je zadovoljno vzdihnil:

»Saj sem rekel, da se bo srečno izteklo!«
»Kdaj si to rekel?« je pikro vprašal Tinček. »Jaz sem slišal iz tvojih ust čisto drugače besede!«

»Seveda — ti, ki na ušesih sedi!« ga je moško zavrnil Tonček. Tinčeku se ni ljubilo prerekati z namišljenim junakom Tončkom. »Pametnejši odneha!« si je mislil in potegnil iz žepa daljnogled. Njegovo pozornost so zbudili visoki kameniti stebri, ki so se kot ameriški nebotičniki strmo dvigali pod oblake. Prav na vrhu teh visokih stebrov so bila zgrajena nekakšna stanovanjska poslopja.

»Kakšni čudni nebotičniki so pa to?« se je zavzel Tinček. »Nobene lestve ne vidim in tudi nobenega dvigala ne, da bi se mogli voziti gor in dol!«

»In tudi nobenega živega bitja ni videti na njih,« se je oglašil Tonček, ko je tudi sam pokukal v daljnogled in si do dobra ogledal hišo vrh kamenitih stebrov.

Vrh kamenitih stebrov je bilo res vse tiho in prazno. Nobenega glasu ni bilo slišati in tudi gnilo se ni ničesar.

»Vseeno morajo biti nebotičniki obljubljeni!« je vzdihnil Tinček in pokazal z roko. »Poglej, iz dimnikov se kadil!«

In res je bilo tako: iz dimnikov na strehah skrivnostnih hišic vrhu kamenitih stebrov se je dvigal pod nebo lahen oblak dima.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonsko 3 mm visoka pletina vrstice po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodob

Dobro vezalko

za umetne mirtne vence, nagrobne vence itd. takoj sprejme Rado Pregrad, ind. umetnih cvetlic, Podčetrtje, Pogoji: Neoporečnost, samostojna delavka. Plača po dogovoru. — Stanovanje in hrana v hiši. (b)

Kuharica

srednjih let se sprejme v župnišče ljubljane okolice. Prednost imajo one, ki so že bile v enaki službi v ljubljanski škofiji, pa so vsled smrti gospodarja brez službe. Predstaviti se je osebno. Kje, pove upr. »Slov.« št. 15636. (b)

Mlajši upokojenec

ki je verziran v davčnih zadevah dobi s 1. novembrom službo blagajnika. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Blagajnik« št. 15712. (b)

Službe iščejo

Gospodična

stara 30 let, lepega obnašanja, z mešč. - šolsko izobrazbo želi primer. službo. Zna perfektno nemški, deloma slovenski in švabi. Gre tudi k otrokom. Ponudbe pod »Solidna« 15703 upravi Slovenca. (a)

Denar

Hranilne vloge

članice Zadrugne zveze prodaste najbolje za takojšnjo gotovino. — Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka 12. Telef. 38-10. (d)

Kupimo

Suhe gobe

fižol cipro, Koks, zelenček — nudite takoj trdki A. Nachbar, Rače. (k)

Stanovanja

Lepo, mirno in zrač. sobo s kuhinjo za Bežigradom oddamo gospodični. Kopalnica je na razpolago. Vhod prost. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 15668. (d)

Trisobno stanovanje

s kopalnico oddam. Grabljeva ul. 14/I. (d)

Moderno stanovanje

trisočno, s kopalnico in kabineto, takoj oddam v Šiški. — Informacije: Trafika Pasaža. (d)

SOBE

Krščanski gospod

dobi v bližini bežigradskih sol lepo, mirno in zračno sobo. Kopalnica na razpolago. Vhod prost. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15670. (s)

Dijaki

Srednješolec

krščansko vzgojen, dobi v neposredni bližini bežigradske gimnazije lepo, mirno in zračno stanovanje. Na željo pa tudi dobro meščansko hrano. Kopalnica na razpolago. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15669. (d)

Prodamo

Volna, svila, bombaž

staino v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri trdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg

Ia. suhe slive

debele, 50 kg 230 Din, zaboji 10 kg 65 Din. Ia. orehi v lupini 50 kg 246 Din. Jelderca bela 5 kg 85 Din franko voznina razpošilja G. Drechsler - Tuzla (Bosna). (l)

Ali

ste že naročeni na

Slovenca

?

Vsak

naročnik

zavarovan

Hubertuse

nepremočljivo 250 Din, in vsa oblačila po neverjetno nizkih cenah si nabavite pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (l)

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri Iv. Schumi Dolenjska cesta Telefon št. 2951

Posestva

Hiša

6 sob z večjim ali manjšim vrtom (stavbiščem) - naprodaj pri Stadionu. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 15698. (p)

Petstanovanjsko hišo

s parcelo prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15709. (p)

Žalostnega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nas je prerano za vedno zapustil, previden s tolažili svete vere, dobri soprog, zlati očka, brat in stric, gospod

Kogej Pavel

žandarm. narednik.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 24. oktobra 1936 ob 3 popoldne iz mrtvaške veže Splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 22. oktobra 1936.

Globoko žalujoči:

Ivana, soproga. Pavel, sinček. Vida, hčerka ter ostalo sorodstvo.

Vsemogočni je poklical k sebi našega ljubelega očeta, staro očeta in praded, gospoda

Zorko Antona

posesnika na Vranskem.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 24. oktobra 1936 ob 10 dopoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče na Vranskem.

Prosimo tihega sožalja.

Vransko - Celje, dne 22. oktobra 1936.

Rodbine: ZORKO, GORIČ in PERKO ter ostalo sorodstvo.

Umrl je po kratkem trpljenju naš ljubljani, dobri očka, tast, ded in praded, gospod

Martin Cilenšek

profesor v pok., pisatelj in posestnik.

K večnemu počitku ga bomo spremili na njegov 89. rojstni dan, dne 23. oktobra 1936, ob 15 iz mrtvaške veže Splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Subotica, Uroševac, dne 22. oktobra 1936.

Zalujoče rodbine: prof. Jošt, Kadrnka, kapet. Celegin.

V globoki žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem tužno vest, da je naša iskreno ljubljena soproga, mati, stara mati, tašča, svakinja in teta, gospa

Terezija Medved roj. Černetič

soproga poš. poduradnika v pok.

po kratki in mučni bolezni Bogu vdano za vedno zaspala. — Pogreb nepozabne pokojnice bo danes, v petek, 23. oktobra ob pol dveh popoldne iz pred hiše žalosti, Aleševčeva 35 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 23. oktobra 1936.

Zalujoča rodbina Medved - Trtnik in ostalo sorodstvo.

TUDI VAŠ NOVI PLAŠČ OD PAULINA

ker je v kroju najelegantnejši, izdelan kakor po meri, kljub temu cenejši.

Damska konfekcija PAULIN - Ljubljana, Kongresni trg 5

Alja Rahmanova:

87

Tovarna novega človeka

Roman.

Tovariš Vladimirov je pazljivo poslušal. In zopet ga je presenetila moč in trdovratnost, s katero je zagovarjala svoje stališče, presenetila ga je drznost, s katero je zagovarjala to, kar je smatrala za pravilno.

»Dragi, ljubi Senja!« je dejala Tanja, ko ga je dobrih kajoč se objela. »Poslušaj me enkrat, kaj ti povem, in ne jezi se! Premalo je, da imaš dobro idejo! Znatno moraš tudi v resnici dobro realizirati! Kaj mi koristi tvoja lepa misel o dečjih domovih, če pa naj izpostavljam svojega otroka lakoti, neznagi in mrazu! Kaj mi pomaga, če bo to nekoč, v daljni bodočnosti mogoče mnogo boljše! Moj otrok živi sedaj! Vsaka mati ti bo povedala, da je glede oprave z otroki resničnost važnejša od ideje! Seveda, vi možje se morete tolažiti s svojimi idejami — me žene pa smo bolj za resničnost, me stojimo tu, v življenju...«

Vedno krepkeje ga je stiskala k sebi in mu zrla v oči. Tega nežnega, prosočnega pogleda ni mogel prenesti! Rekel si je pač, da bi moral ostati trd. Vedel je, da iz Tanje ni govoril jasen razum, temveč srce, in da mu kot možu in komunistu slabo pristojna, če sledi svojim čustvom in ne možganom. Toda čudno, sprevidel je — seveda tako kakor Tanja, samo s srcem — da ima prav. Na njegovi strani je bila resnica, ki bo vztrajala, resnica, ki naj bi veljala v bodočnosti, na njeni pa je bila resnica trenutka, sedanjost!

Tovariš Vladimirov se je trudil, da bi ohranil svojo avtoriteto vsaj na zunaj, da bi napravil teman obraz vsaj na zunaj, in je dejal:

»Torej dobro, Tanja. Za zdaj ti bom otroka pustil, ker naši dečji domovi še niso v najboljšem stanju. Toda to je le začasno! Vendar ti stavim pogoj: prvič, da kljub temu ostaneš v službi, in drugič, da oddaš otroka v dečji dom takoj, ko bodo razmere v njem dovoljne. Saj ti vendar nisi zmožna napraviti iz otroka pravega komunist! V tebi je ženska premočna in komunistka preslabša!«

»Hvala, hvala Senja!« je rekla Tanja in tovariš Vladimirov je čutil, kako globoka hvaležnost je bila v teh besedah.

Mislil si je: rešili smo jih plenice, dali smo jim priliko, sodelovati pri gradnji naše države, oprostili smo jih kuharskih skrbi — same pa ležejo zopet nazaj v hlapčevstvo. Smehljaj se je. Ni lahko doumeti moškega, toda v ženski duši, tam se sam hudič ne znajde. Hočem ji vse tako urediti, da bi imela mirne noči, da bi je ne motilo otrokovo kričanje, hočem ji prihraniti smrad umazanih plenice, a ona joka in stoka! In s takimi ljudmi naj bi ustvarili raj na zemlji! Za lase jih je treba vleči v ta raj, treba jim jih je najprej naložiti s palico, da postanejo srečni!

Tovariš Vladimirov je vstal, da bi se oblekel: bil je čas, da gre v urad. Ko je bil že oblečen in je hotel iti, je še enkrat pogledal v sobo; videl je, da je Tanja sedela pri mizi in nekaj pletla, nekaj majhnega, toplega, mehkega; v njenem izrazu je bilo nekaj tako nežnega, srečnega, poglubenega, da je njemu samemu postalo kar toplo okrog srca.

Oh, te ženske, si je mislil, te ženske, ves komunizem nam bodo še pokvarile!

34.

Boris Pavlovič, sin domkoma Pavla Ivanoviča, je tokrat ostal izredno dolgo poročen. Bilo je že devet mesecev in osem dni. Zaradi tega se je čutil čisto potrtega; več ur je listal po svojih beležkah in prebiral pesmi, ki jih je vpisal; spominjal se je svojih prejšnjih zakonov ter prišel do zaključka, da se mora v takšnem trajnem zakonu popolnoma skisati. Prišlo je že tako daleč, da je svojo sedanjo ženo, lepo, inteligentno igralko Nino Aleksandrovno skoraj sovražil.

Nina Aleksandrovna je bila zares zelo lepa. Imela je čudovit glas, na odru je žela velike uspehe, zaslužila je veliko denarja in obilo častilcev jo je obdajalo. Toda kljub vsemu je ravnal z njo surovo in zviška in če bi ju kdo opazoval, bi si mogel misliti, da je zanj velika žrtev, če ji dovoli, da ga ljubi. Obsipavala ga je z darili, lepo ga je oblačila in mu vezala okrog vratu fantastične modne ovratnice; toda semtertja je vzel iz kovčega svoje zakrpne hlače z zlikanimi robovi in svojo ovratnico iz damske nogavice, zatopil se je v razmišljanje o teh predmetih in nato dejal:

»Upropastila me je, ta nesrečna vražja ženska!«

Pri sebi jo je imenoval vedno le »vražjo žensko« in je bil prepričan, da ne bo zmogel niti ene pesmice, dokler bo navezan nanjo, in da mu je uničila najzanimivejši del njegove osebnosti, potezo trpljenja. Gledal se je v zrcalu: zaspan, debel, blede obraz se mu je režal nasproti, na katerem je brazgotina, ki ga je delala nekoč tako zanimivem in zapeljivem, učinkovala kakor nesprenno pilepljen obliž.

»Zbežal bom odtod in konec!« je rekel srdito. »Medtem ko bo v gledališču, se oblečem in jo popiham!«

Celoletna naročnina na: Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 132.- ali mesečno Din 11.- Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 156.- ali mesečno Din 13.- Jugoslovanska knjigarna